АКТ О ПРОЦЕНИ РИЗИКА

БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЉЕ НА РАДУ:

А) План спровођења поступка о процени ризика (Сасржај)

Б) Акт о процени ризика (Садржај)

УВОД

Процена ризика од повреда на раду или оштећења здравља, односно обољења запосленог заснива се на утврђивању штетности и опасности на радном месту и радној околини које могу да узрокују повреду на раду и/или професионално обољење и вероватноћу њиховог догађаја.

Одредбама члана 13. Закона о безбедности и здравља на раду објављеног у СГ РС број 101/105 (у даљем тексту: **БиЗНР**) прописано је:

– Послодавац је дужан да донесе Акт о процени ризика у писаној форми за сва радна места у радној околини и да утврди начин и мере за њихово отклањање.

– Послодавац је дужан да измени Акт о процени ризика у случају појаве сваке нове опасности и промени нивоа ризика у процесу рада.

– Акт о процени заснива се на утврђивању могућих врста опасности и штетности на радном месту у радној околини, на основу којух се врши процена ризика од настанка повреда и оштећења здравља запосленог.

– Начин и поступак процене ризика на радном месту и у радној околини прописао је министар за рад, запошљавање и социјалне политике Правилником о начину и поступку процене ризика на радном месту и у радној околини који је објављен у СГ РС број 72/06 и 84/06.

Систем безбедности и здравља на раду заснован је на примени принципа превенције од повреда на раду, обољења или оштећења здравља запосленог који се спроводе пре почетка рада на радном месту и у радној околини.

Извршена процена допуњаваће се резултатима испитивања и прегледа, после чега ће се, уколико је потребно, у сарадњи са службом медицине рада, утврдити посебне здравствене способности које морају да испуњавају запослени за обављање послова на радним местима са повећаним ризиком или за употребу, односно руковање одређеном опремом за рад, као и средствима и опремом за личну заштиту на раду.

Препознавање и утврђивање опасности и штетности на радном месту и у радној околини извршено је непосредним увидом у технолошке и радне процесе, посматрањем и праћењем процеса рада. У препознавању и утврђивању опасности и штетности активно су учествовали запослени путем анкета и непосредног разговора.

АКТ О ПРОЦЕНИ РИЗИКА

ЗАКОН О БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉУ НА РАДУ - ГЛАСНИК БРОЈ 101 / 2005. Члан 13.

САДРЖАЈ

Правилник о начину и поступку процене ризика на радном месту и у радној околини (СГ РС 72/06 и 84/06. - Рок доношења 6. 9. 2007.)

		Члан ...	Страна
А)	**ПЛАН СПРОВОЂЕЊА ПОСТУПКА ПРОЦЕНЕ РИЗИКА**		
Б)	**АКТ О ПРОЦЕНИ РИЗИКА**		
I	ОПШТИ ПОДАЦИ О ПОСЛОДАВЦУ	Члан 4.	
I -1	ПОСЛОВНО ИМЕ (НАЗИВ), СЕДИШТЕ, АДРЕСА		
I -2	ПОДАЦИ О ЛИЦИМА КОЈА ВРШЕ ПРОЦЕНУ РИЗИКА И ЛИЦИМА КОЈА УЧЕСТВУЈУ У ПРОЦЕЊИВАЊУ РИЗИКА(име, презиме, стручна спрема и др.)		
I -3	ДЕЛАТНОСТ ПОСЛОДАВЦА		
II	ОПИС ТЕХНОЛОШКОГ И РАДНОГ ПРОЦЕСА, ОПИС СРЕДСТАВА ЗА РАД, И (ЊИХОВО ГРУПИСАЊЕ) И ОПИС СРЕДСТАВА И ОПРЕМЕ ЗА ЛИЧНУ ЗАШТИТУ НА РАДУ	Члан 5.	
II - 1	ОБЈЕКТИ КОЈИ СЕ КОРИСТЕ КАО РАДНИ И ПОМОЋНИ ПРОСТОР, УКЉУЧУЈУЋИ И ОБЈЕКТЕ НА ОТВОРЕНОМ ПРОСТОРУ, СА СВИМ ПРИПАДАЈУЋИМ ИНСТАЛАЦИЈАМА		
II - 2	ОПРЕМА ЗА РАД (МАШИНЕ, УРЕЂАЈИ, ПОСТРОЈЕЊА, ИНСТАЛАЦИЈЕ, АЛАТ И СЛ.) КОЈА СЕ КОРИСТИ У ПРОЦЕСУ РАДА И ВРШИ СЕ ЊИХОВО ГРУПИСАЊЕ		
II - 3	КОНСТРУКЦИЈЕ И ОБЈЕКТИ ЗА КОЛЕКТИВНУ БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЉЕ НА РАДУ (ЗАШТИТА НА ПРЕЛАЗИМА, ПРОЛАЗИМА И ПРИЛАЗИМА, ЗАКЛОНИ О Д ТОПЛОТНИХ И ДРУГИХ ЗРАЧЕЊА, ЗАШТИТА ОД УДАРА ЕЛЕКТРИЧНЕ СТРУЈЕ, ОПШТА ВЕНТИЛАЦИЈА И КЛИМАТИЗАЦИЈА И СЛ) ОПИС ЊИХОВЕ НАМЕНЕ И НАЧИНА КОРИШЋЕЊА		
II - 3.1	ЗАШТИТА НА ПРЕЛАЗИМА, ПРОЛАЗИМА И ПРИЛАЗИМА КАО И ЗАКЛОНИ ОД ТОПЛОТНИХ И ДРУГИХ ЗРАЧЕЊА		
II - 3.2	ЗАШТИТА ОД УДАРА ЕЛЕКТРИЧНЕ СТРУЈЕ		
II - 3.3	ОПШТА ВЕНТИЛАЦИЈА И КЛИМАТИЗАЦИЈА		
II - 4	ПОМОЋНЕ КОНСТРУКЦИЈЕ И ОБЈЕКТИ, КАО И КОНСТРУКЦИЈЕ И ОБЈЕКТИ КОЈИ СЕ ПРИВРЕМЕНО КОРИСТЕ ЗА РАД И КРЕТАЊЕ ЗАПОСЛЕНИХ (СКЕЛЕ, РАДНА ПЛАТФОРМА, ТУНЕЛСКА ПОДГРАДА, КОНСТРУКЦИЈА ЗА СПРЕЧАВАЊЕ ОДРОНА ЗЕМЉЕ ПРИ КОПАЊУ ДУБОКИХ РОВОВА И СЛ. КАО И ДРУГА СРЕДСТВА ЗА РАД КОЈА СЕ КОРИСТЕ У ПРОЦЕСУ РАДА ИЛИ СУ НА БИЛО КОЈИ НАЧИН ПОВЕЗАНА СА ПРОЦЕСОМ РАДА, ЊИХОВА НАМЕНА И НАЧИН КОРИШЋЕЊА)		
II - 5	СРЕДСТВА И ОПРЕМА ЗА ЛИЧНУ ЗАШТИТУ НА РАДУ		
II - 6	СИРОВИНЕ И МАТЕРИЈАЛИ КОЈИ СЕ КОРИСТЕ И ДРУГИ ПОТРЕБНИ ЕЛЕМЕНТИ		
III	СНИМАЊЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ РАДА	Члан 6.	
III - 1	ПОСЛОВИ, НАЗИВ И ЛОКАЦИЈА РАДНИХ МЕСТА ГДЕ СЕ ОБАВЉАЈУ ПОСЛОВИ		
III - 2	УСЛОВИ ЗА ЗАСНИВАЊЕ РАДНОГ ОДНОСА		
III - 3	РАДНО ВРЕМЕ И ВРЕМЕ ПРОВЕДЕНО НА ОДРЕЂЕНИМ ПОСЛОВИМА		
III - 4	ОДСТУПАЊА ПРОПИСАНЕ ОДНОСНО УТВРЂЕНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ РАДА ОД ФАКТИЧКОГ СТАЊА ОРГАНИЗАЦИЈЕ РАДА, ...		
IV	ПРЕПОЗНАВАЊЕ И УТВРЂИВАЊЕ ОПАСНОСТИ (Члан 8.) И ШТЕТНОСТИ (Члан 9) НА РАДНОМ МЕСТУ И У РАДНОЈ ОКОЛИНИ	Члан 7.	
IV - 1	ОПАСНОСТИ ГРУПИСАНЕ ПРЕМА ПРАВИЛНИКУ О НАЧИНУ И ПОСТУПКУ ПРОЦЕНЕ РИЗИКА (СГ РС 72/06)	Члан 8.	
IV - 2	ШТЕТНОСТИ ГРУПИСАНЕ ПРЕМА ПРАВИЛНИКУ О НАЧИНУ И ПОСТУПКУ ПРОЦЕНЕ РИЗИКА (СГ РС 72/06)	Члан 9.	
V	ПРОЦЕЊИВАЊЕ РИЗИКА У ОДНОСУ НА ОПАСНОСТИ И ШТЕТНОСТИ	Члан 10.	
V - 1	ПРОЦЕЊИВАЊЕ РИЗИКА		
V - 2	ТЕЖИНА МОГУЋЕ ПОВРЕДЕ НА РАДУ, ОШТЕЋЕЊА ЗДРАВЉА ИЛИ ОБОЉЕЊА ЗАПОСЛЕНОГ		
V - 3	ОБРАЗАЦ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ ОПАСНОСТИ И ШТЕТНОСТИ		
V - 4	ТАБЕЛАРНИ ПРЕГЛЕД ОПАСНОСТИ И ШТЕТНОСТИ НА РАДНИМ МЕСТИМА		
VI	УТВРЂИВАЊЕ НАЧИНА И МЕРА ЗА ОТКЛАЊАЊЕ, СМАЊЕЊЕ ИЛИ СПРЕЧАВАЊЕ РИЗИКА	Члан 11.	
VI - 1	МЕРЕ ЗА СПРЕЧАВАЊЕ, ОТКЛАЊАЊЕ ИЛИ СМАЊЕЊЕ РИЗИКА (од 1до 5)	Члан 12.	
VI - 2	ПОСЕБНИ ЗДРАВСТВЕНИ УСЛОВИ	Члан 13.	
VII	ЗАКЉУЧАК	Члан 14.	
VII - 1	ИЗЈАВА ПОСЛОДАВЦА И ПРИМЕНИ МЕРА ЗА БЕЗБЕДАН И ЗДРАВ РАД НА РАДНОМ МЕСТУ И У РАДНОЈ ОКОЛИНИ		
VIII	ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ АКТА О ПРОЦЕНИ РИЗИКА	Члан 15.	
VIII - 1	ПОТПУНА ИЗМЕНА И ДОПУНА АКТА О ПРОЦЕНИ РИЗИКА		
VIII - 2	ДЕЛИМИЧНА ИЗМЕНА И ДОПУНА АКТА О ПРОЦЕНИ РИЗИКА		
VIII - 3	ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ АКТА О ПРОЦЕНИ РИЗИКА НА ОСНОВУ МЕРЕ ИНСПЕКТОРА РАДА		

А

ПЛАН СПРОВОЂЕЊА ПОСТУПКА ПРОЦЕНЕ РИЗИКА

ПЛАН СПРОВОЂЕЊА ПОСТУПКА ПРОЦЕНЕ РИЗИКА

План спровођења поступка процене ризика (на основу члана 19. Правилника о начину и поступку процене ризика на радном месту и радној околини објављеног у СГ РС број 72/06 и 84/86) одобрава послодавац и садржи:

САДРЖАЈ ПЛАНА
СПРОВОЂЕЊА ПОСТУПКА ПРОЦЕНЕ РИЗИКА

1. **Правни основ за процену ризика** (прописи у области безбедности и здравља на раду, национални и међународни стандарди, и др.);
2. **Организација и координација спровођења, измена и допуна поступка за процењивање ризика;**
3. **Списак правних и физичких лица компетентних за процењивање ризика** (у даљем тексту: процењивачи ризика);
4. **Методе за вршење процене ризика;**
5. **Фазе и рокови за процену ризика;**
6. **Начини прикупљања документације потребне за процену ризика** (упутства за безбедан рад, упутства за одржавање, стручни налази о прегледима и испитивањима за рад, испитивања услова радне околине, ...);
7. **Информисање процењивача ризика;**
8. **Координација између процењивача ризика;**
9. **Начин прибављања информација за процену ризика од запослених;**
10. **Консултације са представницима запослених и информисање представника запослених о резултатима процене ризика и свим предузетим мерама;**
11. **Друге радње потребне за спровођење, измене и допуне поступка процене Ризика.**

Напомена:

План спровођења поступка процене ризика је саставни део документације о процени ризика.

1

ПРАВНИ ОСНОВ ЗА ПРОЦЕНУ РИЗИКА

Правни основ за процену ризика су следећи прописи из области безбедности и здравља на раду, национални и међународни стандарди, тј. извршиће се према оредбама:

1.1 Прописи Републике Србије

- Закона о безбедности и здрављу на раду ("Сл.гласник РС), бр. 101/05),
- Правилника о начину и поступку процене ризика на радном месту и у радној околини ("Сл.гласник РС", бр. 72/06 и 84/06),
- Одлуке послодавца о покретању поступка процене ризика,
- Националних и међународних стандарда,
- Смерница Европске уније о процени ризика,
- Препорука МОР-а, и
- Правилника који регулишу област безбедности и здравља на раду,
- Прописе из области радног права, здравствене заштите, хигијене рада, здравственог, пензијског и инвалидског осигурања и др

1.2* Међународни прописи

1. Конвенција Међународне организације рада број 155 о заштити на раду, здравственој заштити и радној околини ..... **СЛ СФРЈ- Међународни уговори 7/87**
2. Директива о увођењу мера за подстицање побољшања безбедности и здравља радника на раду ..... **EU 89/391/EEC (1989)**
3. Смернице за процену ризика ..... **EU ISBN 92-827-4278-4 (1996),**

1.3* Стандарди

ИЗВОР:
ПРИРУЧНИК ЗА ПОЛАГАЊЕ СТРУЧНОГ ИСПИТА О ПРАКТИЧНОЈ ОСПОСОБЉЕНОСТИ ЛИЦА ЗА ОБАВЉАЊЕ ПОСЛОВА БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ И ПОСЛОВА ПРЕГЛЕДА И ИСПИТИВАЊА ОПРЕМЕ ЗА РАД И ИСПИТИВАЊА УСЛОВА РАДНЕ ОКОЛИНЕ. – ИЗДАВАЧ: ВТШ Нови Сад – 2006. година.
1.2* (1. страна 31; 2. страна 48; 3. страна 126.);
1.3* (страна 126) .

8. -II- 2012.

ПРАВНИ ОСНОВ ЗА ПРОЦЕНУ РИЗИКА

ВЛАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ – МИНИСТАРСТВО РАДА И СОЦИЈАЛНЕ ПОЛИТИКЕ – БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЉЕ НА РАДУ

САЈТ: http://www.minrzs.gov.rs/cms/sr/propisi/bezbednost-i-zdravlje-na-radu

ПРАВИЛНИЦИ И УРЕДБЕ

2.	Правилник о евиденцијама у области безбедности и здравља на раду («Службени гласник РС» број 62/07)
3.	Правилник о изменама и допунама Правилника о претходним и периодичним лекарским прегледима запослених на радним местима са повећаним ризиком («Службени гласник РС», број 93/08)
4.	Правилник о измени Правилника о начину и поступку процене ризика на радном месту и радној околини («Службени гласник РС» број 30/10)
5.	Правилник о начину и поступку процене ризика на радном месту и у радној околини («Службени гласник РС» бр. 72/06 и 84/06-исправка)
6.	Правилник о поступку прегледа и испитивања опреме за рад и испитивања услова радне околине («Службени гласник РС» бр. 94/06 и 108/06-исправка)
7.	Правилник о поступку утврђивања испуњености прописаних услова у области безбедности и здравља на раду («Службени гласник РС» број 60/06)
8.	Правилник о превентивним мерама за безбедан и здрав рад на радном месту («Службени гласник РС», број 21/09)
9.	Правилник о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при излагању буци
10.	Правилник о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при излагању вибрацијама
11.	Правилник о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при излагању карциногенима или мутагенима
12.	Правилник о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при излагању хемијским материјама («Службени гласник РС», број 106/09)
13.	Правилник о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при коришћењу опреме за рад («Службени гласник РС», број 23/09)
14.	Правилник о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при коришћењу опреме за рад са екраном («Службени гласник РС», број 106/09)
15.	Правилник о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при коришћењу средстава за личну заштиту на раду («Службени гласник РС», број 92/08)
16.	Правилник о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при ручном преношењу терета («Службени гласник РС», број 106/09)
17.	Правилник о претходним и периодичним лекарским прегледима запослених на радним местима са повећаним ризиком («Службени гласник РС» број 120/07)
20.	Правилник о садржају и начину издавања обрасца извештаја о повреди на раду, професионалном обољењу и обољењу у вези са радом («Службени гласник РС» бр. 72/06 и 84/06-исправка)
22.	Уредба о безбедности и здрављу на раду на привременим или покретним градилиштима («Службени гласник РС», број 14/09)

28. -II- 2012.

ПРАВНИ ОСНОВ ЗА ПРОЦЕНУ РИЗИКА
ВЛАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ – МИНИСТАРСТВО РАДА И СОЦИЈАЛНЕ ПОЛИТИКЕ – БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЉЕ НА РАДУ

САЈТ: http://www.minrzs.gov.rs/cms/sr/propisi/bezbednost-i-zdravlje-na-radu

ЗАКОН О БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉУ НА РАДУ 101/2005.

Извод:

XII

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Član 76.

Pravna lica ovlašćena na osnovu propisa koji su važili do stupanja na snagu ovog zakona, da vrše prethodne i periodične lekarske preglede, periodične preglede i ispitivanje oruđa za rad i radne sredine, kao i osposobljavanje zaposlenih iz zaštite na radu, uskladiće svoje poslovanje sa odredbama ovog zakona u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 77.

Do donošenja propisa iz čl. 15. stav 2, 18. st. 4, 6. i 7, 43. stav 2, 49. stav 2. i 51. stav 2. ovog zakona primenjivaće se:

1) Pravilnik o uslovima za vršenje pregleda tehničke dokumentacije, pregleda i ispitivanja oruđa za rad, opasnih materija, instalacija i radne sredine, sredstava i opreme lične zaštite i osposobljavanje radnika za bezbedan rad ("Službeni glasnik RS", broj 13/00);
2) Pravilnik o postupku pregleda i ispitivanja radne sredine, opasnih materija, oruđa za rad, instalacija i sredstava i opreme lične zaštite ("Službeni glasnik RS", broj 7/99);
3) Pravilnik o sadržaju elaborata o uređenju gradilišta ("Službeni glasnik RS", broj 31/92);
4) Pravilnik o vođenju evidencija iz zaštite na radu ("Službeni glasnik RS", broj 2/92);
5) Pravilnik o postupku i uslovima za vršenje prethodnih i periodičnih lekarskih pregleda radnika ("Službeni glasnik RS", broj 23/92);
6) Pravilnik o sadržini i načinu izdavanja liste o povredi na radu ("Službeni glasnik RS", broj 2/92);
7) Pravilnik o postupku utvrđivanja ispunjenosti propisanih uslova iz zaštite na radu ("SG RS" 7/99);
8) Pravilnik o visini troškova postupka utvrđivanja ispunjenosti propisanih uslova iz zaštite na radu ("Službeni glasnik RS", br.40/01 i 53/01).

Član 78.

Do donošenja propisa o preventivnim merama za bezbednost i zdravlje na radu, ako nisu u suprotnosti sa ovim zakonom, primenjivaće se mere zaštite na radu (pravila) sadržana u sledećim propisima:

1) Pravilnik o posebnim merama zaštite na radu na preradi nemetalnih minerala ("SG SRS" 2/83);
2) Pravilnik o posebnim merama zaštite na radu u železničkom saobraćaju ("SG SRS", broj 19/85);
3) Pravilnik o posebnim merama zaštite na radu pri proizvodnji i preradi obojenih metala ("Službeni glasnik SRS", broj 19/85);
4) Pravilnik o posebnim merama zaštite na radu u crnoj metalurgiji ("SG SRS", broj 25/87);
5) Pravilnik o opštim merama zaštite na radu za građevinske objekte namenjene za radne i pomoćne prostorije ("Službeni glasnik SRS", broj 29/87);
6) Pravilnik o posebnim merama zaštite na radu u šumarstvu ("Službeni glasnik SRS", broj 33/88);
7) Pravilnik o posebnim merama zaštite na radu pri mehaničkoj preradi i obradi drveta i sličnih materijala ("Službeni glasnik SRS", broj 51/88);
8) Pravilnik o opštim merama zaštite na radu od opasnog dejstva električne struje u objektima namenjenim za rad, radnim prostorijama i na radilištima ("Sl. glasnik SRS", broj 21/89);
9) Pravilnik o zaštiti na radu pri izvođenju građevinskih radova ("Službeni glasnik SRS", broj 53/97).

Član 79.

Do donošenja propisa o opštim i posebnim merama bezbednosti i zdravlja na radu, ukoliko nisu u suprotnosti sa ovim zakonom, primenjivaće se mere zaštite na radu (pravila), sadržana u sledećim propisima:

1) Opšti pravilnik o higijenskim i tehničkim zaštitnim merama pri radu ("Službeni list FNRJ", br. 16/47, 18/47 i 36/50), osim čl. 26. - 32, čl. 50. - 75, čl. 78. - 86, čl. 88. - 99, čl. 104. - 151. i čl. 184. - 186;
2) Pravilnik o higijenskim i tehničkim zaštitnim merama pri radu u Kudeljarama ("Sužbeni list FNRJ", broj 56/47);
3) Pravilnik o higijenskim i tehničkim zaštitnim merama pri radu u grafičkim preduzećima ("Službeni list FNRJ", broj 56/47);
4) Pravilnik o higijenskim i tehničkim zaštitnim merama pri radu u kamenolomima i ciglanama, kao i kod vađenja gline, peska i šljunka ("Službeni list FNRJ", broj 69/48), osim čl. 58. - 61;
5) Pravilnik o tehničkim i zdravstveno - tehničkim zaštitnim merama na radovima pri hemijsko-tehnološkim procesima ("Službeni list FNRJ", broj 55/50) - Prilog broj 9;
6) Pravilnik o higijenskim i tehničkim zaštitnim merama pri ronilačkim radovima ("SL FNRJ" 36/58);
7) Pravilnik o higijensko-tehničkim zaštitnim merama pri lučko-transportnom radu .. ("SL FNRJ 14/64);
8) Pravilnik o zaštiti na radu pri termičkom obrađivanju legura lakih metala u kupatilima sa nitratnim solima ("Službeni .list SFRJ", broj 48/65);
9) Pravilnik o zaštiti na radu pri održavanju motornih vozila i prevozu motornim vozilima ("Službeni list SFRJ", broj 55/65);
10) Uputstvo o načinu vršenja nadzora nad pridržavanjem propisa o zaštiti na radu u organima unutrašnjih poslova i ustanovama organa unutrašnjih poslova ("Sl. SFRJ", broj 55/65);
11) Pravilnik o zaštiti na radu pri utovaru tereta u teretna motorna vozila i istovaru tereta iz takvih vozila ("Službeni list SFRJ", broj 17/66);
12) Uputstvo o načinu vršenja nadzora nad pridržavanjem propisa o zaštiti na radu u Preduzećima koja proizvode za određene vojne potrebe ("Službeni list SFRJ", broj 23/66);
13) Pravilnik o zaštiti na radu i o tehničkim merama za razvijače acetilena i acetilenske stanice ("Službeni list SFRJ", br. 6/67, 29/67, 27/69, 52/90 i 6/92);
14) Pravilnik o tehničkim normativima pri rukovanju eksplozivnim sredstvima i miniranju u rudarstvu ("Službeni list SFRJ", br. 26/88 i 63/88);
15) Naredba o zabrani upotrebe motornih benzina za odmašćivanje, pranje ili čišćenje metalnih delova predmeta od drugog materijala ("Službeni list SFRJ", broj 23/67);
16) Pravilnik o zaštiti na radu u poljoprivredi ("Službeni list SFRJ", broj 34/68);
17) Pravilnik o obezbeđivanju smeštaja i ishrane radnika, odnosno njihovog prevoza od mesta stanovanja do mesta rada i natrag ("Službeni list SFRJ", broj 41/68);
18) Pravilnik o sredstvima lične zaštite na radu i ličnoj zaštitnoj opremi ("SL SFRJ", broj 35/69);
19) Pravilnik o zaštiti na radu pri izradi eksploziva i baruta i manipulisanju eksplozivima i barutima ("Službeni list SFRJ", broj 55/69);
20) Pravilnik o posebnim merama i normativima zaštite na radu pri preradi i obradi kože, krzna i otpadaka kože ("Službeni list SFRJ", broj 47/70);
21) Pravilnik o opremi i postupku za pružanje prve pomoći i organizovanju službe spasavanja u slučaju nezgode na radu ("Službeni list SFRJ", broj 21/71);
22) Pravilnik o merama i normativima zaštite na radu na oruđima za rad ("SL SFRJ", broj 18/91);
23) Pravilnik o merama i normativima zaštite na radu od buke u radnim prostorijama ("Službeni list SFRJ", broj 21/92).

Član 80.

Akt o proceni rizika iz člana 13. st. 1. i 2. ovog zakona poslodavci su dužni da donesu u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu akta iz člana 13. stav 4. ovog zakona.

Član 81.

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o zaštiti na radu ("Službeni glasnik RS", br. 42/91, 53/93, 67/93, 48/94 i 42/98).

Član 82.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije".

2

ОРГАНИЗАЦИЈА И КООРДИНАЦИЈА СПРОВОЂЕЊА, ИЗМЕНА И ДОПУНА ПОСТУПКА ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ РИЗИКА

2.1. Организација спровођења поступка процене ризика

Организација поступака процене ризика спроводиће се у складу са унутрашњом организацијом на сваком радном месту, у радној околини, у свим објектима у којима се обавља делатност (који су под непосредном или посредном контролом послодавца.

Организациона шема и преглед објеката под непосредном или посредном контролом саставни су део Плана.

У процени ризика поред послодавца активно учествују и запослени.

Извршену процену ризика радних места потписује послодавац.

Процену ризика пре усвајања разматрају послодавац и запослени.

2.2. Координација спровођења поступка процене ризика

Координацију поступка процене ризика врши послодавац на периодичним састанцима са запосленима - процењивачима ризика.

Послодавац у оквиру својих овлашћења, врши надзор над испуњењем Плана координације.

2.3. Измена и допуна поступка процене ризика

Измена и допуна поступка процене ризика, односно овог плана, врши се на начин на који је план и донет.

3

СПИСАК ПРАВНИХ И ФИЗИЧКИХ ЛИЦА КОМПЕТЕНТНИХ ЗА ПРОЦЕЊИВАЊЕ РИЗИКА

Послодавац који има до десет запослених - права, обавезе и одговорности из области безбедности и здравља на раду може да утврди уговором.

Списак правних и физичких лица (у даљем тексту: процењивачи ризика) компететних за процењивање ризика. тј. састав Процењивачког тима који ће вршити процену ризика, односно препознавати и утврђивати опасности и штетности на радном месту и радној околини одредиће послодавц.

Послодавац може да ангажује правно лице или предузетника са лиценцом који поседују посебна техничка (дипломирани инжењери машинства, електротехнике, технологије, грађевинарства и сл.) или друга знања (дипломирани психолог, ...) од значаја за процену ризика или имају одговарајуће искуство у струци и познају суштину технологије која се одвија на радном месту као и могуће ризике за процену ризика радних места на којима се обављају посебно сложени технолошки и радни процеси или користи специфична опрема за рад.

Списак компонентних за процену ризика:

САЈТ: http://www.minrzs.gov.rs/cms/sr/propisi/bezbednost-i-zdravlje-na-radu

4

МЕТОДЕ ЗА ВРШЕЊЕ ПРОЦЕНЕ РИЗИКА

Процену ризика вршити у складу и на основу:

- Правилника о начину и поступку процене ризика на радном месту и у радној околини (СГ РС 24/05 и 61/05),
- Примене неке од познатих метода

Постоји велики број различитих алата и техника за идентификацију фактора ризика (опасности и штетности) од којих су само неке наведене у часопису за финансијско - правни консалтинг "Cekos in" (број 16 / 2007. од 20. јула 2007. године, страна 49.) и то:

1. Упитно-контролне листе или чек листе ..... *Checklists;*
2. Професионална процена ..... *Profesional Judgement;*
3. Анализа дијаграма тока процеса ..... *Procesess Fiow Charting;*
4. Анализа система ..... *Systems Analysis;*
5. Анализа сценарија ..... *Scenario Analysi;s*
6. HAZOP студије ..... *Hazard & Operability Studies;*
7. Анализа ризика од треће стране ..... *Third Party Risk Analysis;*
8. MORT анализа ..... *Management Oversight & Risk Tree;*
9. Анализа стабла грешке ..... *Fault Tgee Analysis;*
10. FMECA анализа ..... *Failure Mode EWffects and Cosequence Analysis;*
11. Анализа узрока ..... *Root Cause Analysis*

Обзиром да не постоји стандардна метода која би се користила при процени ризика, на страни 62. Часописа Cekos in наводе se само неке од познатих и признатих метода, као што су:

1. PILC,
2. KINNY,
3. GUARDMASTER,
4. AUVA..... Метода аустријске групе произвођача целулопзе и папира *Allegeine Unfallversicherungsanstalt,*
5. BG ..... Метода немачких струковних удружења *. Diegewerblichen Berufsgenossenschaften,*
6. WKÖ ..... Метода аустријске државне коморе *VVirtschaftskammem Berufsgenossenschaften,*
7. SME ..... Метода Европске уније за мала и средња предузећа.

Могу се комбиновати наведене методе а и користити и друге

Како се методе за процену ризика заснивају на утврђивању нивоа ризика у зависности од вероватноће настанка повреде на раду или обољења (вероватноћа настанка) и тежине могуће повреде на раду или обољења (тежина последице), свака метода за коју се послодавац определи је одговарајућа уколико је правилно примени.

ПРИКАЗ МЕТОДА ЗА ПРОЦЕНУ РИЗИКА: Метода „5x5“; „AUVA“; „KINNY“ и „Професионална процена - тип БмС“

МЕТОДА ЗА ПРОЦЕНУ РИЗИКА: "5 x 5"

На сајту: http://www.minrzs.gov.rs/cms/sr/propisi/bezbednost-i-zdravlje-na-radu Министарства рада и социјалне политике – Управе за безбедност и здравље на раду приказана је метода „5x5“ и уколико послодавац донесе одлуку да за процену ризика примени ову методу потребно је да за сваку опасност или штетност (која се анализира применом ове методе) утврди:

- Вероватноћу настанка према Табели 1. (одредити ниво Вероватноће од 1 - 5)
- Тежину последице према Табели 2. (одредити ниво Тежине последице од 1- 5).

После тога, за утврђену вероватноћу настанка и тежину последице, послодавац на основу:

- Табеле 3. утврђује Ниво ризика (одредити Ниво ризика од 1 до 25).

Табела 1.

ВЕРОВАТНОЋА НАСТАНКА	
ниво	**опис**
1	потпуно невероватно
2	невероватно
3	могуће
4	веома вероватно
5	готово сигурно или сигурно

Табела 2.

ТЕЖИНА ПОСЛЕДИЦЕ	
ниво	**опис последица повреда или обољења**
1	**Безначајна** (без боловања)
2	**Лака** (боловање до 3 радна дана)
3	**Средња** боловање од 4 до 15 радних дана
4	**Тешка** боловање дуже од 15 радних дана
5	**Катастрофална** (потпуни губитак радне способности или смрт)

Табела 3.

НИВО РИЗИКА		ВЕРОВАТНОЋА НАСТАНКА				
		1	2	3	4	5
ТЕЖИНА ПОСЛЕДИЦЕ	1	1	2	3	4	5
	2	2	4	6	8	10
	3	3	6	9	12	15
	4	4	8	12	16	20
	5	5	10	15	20	25

НИВО РИЗИКА	ОПИС РИЗИКА
1 -3	**НИЗАК** – Пратити примену мера
4 – 8	**СРЕДЊИ** – Обезбедити стрикну контролу мера
9 – 15	**ВИСОК** - Преиспитати примену постојећих и размотрити увођење нових мера
16 - 25	**ВЕОМА ВИСОК** – Применити мере којима ће се смањити ниво ризика пре почетка настављања рада

МЕТОДА ЗА ПРОЦЕНУ РИЗИКА: "АУВА" – AUVA

Метода аустријске групе произвођача целулозе и папира: **Allegeine Unfallversicherungsanstalt**

ИЗВОР: ДРУШТВО ЗА УСЛУГЕ У ОБЛАСТИ ЗАШТИТЕ „ТЕХПРО" – ПРАКТИКУМ ЗА ПРОЦЕНУ И УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА НА РАДНОМ МЕСТУ И У РАДНОЈ ОКОЛИНИ – Београд 2007.

Модификованом методом „АУВА" вреднује се:

1. Учесалост,
2. Ниво заштите,
3. Вероватноћа,
4. Тежина последица,
5. Процењује ризик и утврђују мере заштите.

1. УЧЕСТАЛОСТ

Време изложености опасностима, штетностима и оптерећењима могуће је вредновати на следећи начин:

СТЕПЕН	ИЗЛОЖЕНОСТ ОПАСНОСТИМА И ШТЕТНОСТИМА	УЧЕСТАЛОСТ У ОДНОСУ НА РАДНО ВРЕМЕ
1	Врло ретко	до 20%
2	Повремено	20% до 40%
3	Често	40% до 60%
4	Претежни део радног времена	60% до 80%
5	Сво радно време	преко 80%

2. НИВО ЗАШТИТЕ

Вредновање опасности,штетности и нивоа заштите

СТЕПЕН	ИЗМЕРЕНЕ, ПРОЦЕЊЕНЕ ВРЕДНОСТИ – СТАЊЕ ЗАШТИТЕ НА РАДНОМ МЕСТУ
1	Граничне вредности издржљивости, стање заштите веома лоше Одмах прекинуту рад и предузети мере
2	Значајно изнад дозвољених вредности, стање лоше Нужно тренутно предузети мере
3	Средње вредности, стање релативно добро/лоше Потребно је предузети мере у кратком року
4	Испод дозвољених вредности, стање вро добро Потребно га је одржавати и планирати мере
5	Знатно испод дозвољених вредности, стање одлично у складу са захтевима Потребно је само одржавати постојеће стање

3. ВЕРОВАТНОЋА

Вероватноћу могућег догађаја, односно могуће појаве повреде на раду, професионалне болести или обољења у вези са радом могуће је вредновати на следећи начин:

ВЕРОВАТНОЋА		ДОГАЂАЈ
1	**Врло мала**	Скоро занемарљива вероватноћа настанка повреде или обољења
2	**Мала**	Повреда или обољење може наступити само изузетно
3	**Умерено велика**	Постоји умерено велика вероватноћа настанка повреде или обољења, под одређеним околностима
4	**Велика**	Очекивана повећана вероватноћа настанка повреде или обољења
5	**Изразито велика**	Изразито велика вероватноћа настанка повреде или обољења

Да би се утврдио степен вероватноће могућег догађаја (повреде на раду или оштећења здравља), мора да се анализира учесталост излагања опасностима и штетностима – узимајући у обзир постојеће опасности и штетности на радном месту и у радној околини – односно сагледати стање заштите на пословима на радном месту за које се врши процена ризика

СТЕПЕН ПОСТОЈЕЋЕ ВЕРОВАТНОЋЕ
МОГУЋЕ ЈЕ УТВРДИТИ НА СЛЕДЕЋИ НАЧИН

ИЗЛОЖЕНОСТ ОПАСНОСТИМА И ШТЕТНОСТИМА		СТАЊЕ РАДНЕ ОКОЛИНЕ				
		Значајно испод дозвољених вредности - ОДЛИЧНО -	До границе дозвољених вредности - ВРЛО ДОБРО -	Средње вредности -РЕЛАТИВНО ДОБРО-	Значајно изнад дозвољених вредности - ЛОШЕ -	Гранична вредност издржљивости - ВЕОМА ЛОШЕ -
		5	**4**	**3**	**2**	**1**
ВРЛО РЕТКО до 20%	**1**	Врло мала	Врло мала	Врло мала	Мала	Умерено велика
ПОВРЕМЕНО 20% до 40%	**2**	Врло мала	Мала	Мала	Умерено велика	Велика
ЧЕСТО 40% до 60%	**3**	Мала	Мала	Умерено велика	Велика	Изразито велика
ПРЕТЕЖНП 60% до 80%	**4**	Умерено велика	Умерено велика	Умерено велика	Велика	Изразито велика
СВО РАДНО ВРЕМЕ >80%	**5**	Умерено велика	Умерено велика	Велика	Изразито велика	Изразито велика

4. ТЕЖИНА ПОСЛЕДИЦА

Процењивање – вредновање тежина последица

СТЕПЕН	ТЕЖИНА	ОПИС
1	Врло лака	Безначајно оштећење органа, функција органа, одсуство чак и апстракне опасности по живот, радна способност очувана, повреда захтева само указивање прве помоћи – нагнечење, мале посекотине, убоди, мање контузије, огреботине, огуљотине.
2	Лака	Мало, привремено и пролазно оштећење здравља, оштећење анатомског или функционалног интегритета, нема опасности по живот, повреда или обољења захтева краткотрајно лечење а условљава крађу неспособност за рад (највише петнаест дана) – комоције, раздерине, нагнечења, оток, крвни подлив, веће посекотине, убоди, угризи, површинске опекотине и смрзотине I и II степена, напрснућа кости без дислокације и крварења, повреда капака, повреде нејонизујућим зрачењем, уганућа, лакша акутна тровања.
3	Средње тешка	Пролазно теже оштећење анатомског или функционалног интегритета без компликација, потенцијална опасног за живот привремена неспособност за рад (16 до 40 дана) - веће ране, убоди. Нагнечења, ишчашења, преломи, болести које могу ограничити радну способност, акутна тровања која су оштетила функцију органа.
4	Тешка	Тешко или трајно оштећење анатомског и функционалног интегритета, постоји реална опасност за живот, трајно оштећење или уништење неког органа или дела тела, дуже (преко 40 дана) или трајна неспособност за рад – теже повреде главе и кичме, Вишеструки преломи, повреде унутрашњих органа, ампутације, удар електричне струје, удар грома, тровања опасна по живот.
5	Смртна или колективна	Повреда узрокује смрт а болест ограничава животне функције, повреде два или више лица.

Ниво ризика се одређује као производ:
(вероватноће ризичног догађаја**) ✖ (**тежине могућих последица**)**

Вероватноћа настанка повреде или болести		ТЕЖИНА ПОВРЕДЕ ИЛИ БОЛЕСТИ				
		ВРЛО ЛАКА	ЛАКА	СРЕДЊЕ ТЕШКА	ТЕШКА	СМРТНА КОЛЕКТИВНА
		1	2	3	4	5
ВРЛО МАЛА	1	Занемарљив *1*	Занемарљив *2*	Мали *3*	Мали *4*	Мали *5*
МАЛА	2	Занемарљив *2*	Мали *4*	Умерено велики *6*	Умерено велики *8*	Велики *10*
УМЕРЕНО ВЕЛИКА	3	Мали *3*	Умерено велики *6*	Умерено велики *9*	Велики *12*	Велики *15*
ВЕЛИКА	4	Мали *4*	Умерено велики *8*	Велики *12*	Велики *16*	Изразито велики *20*
ИЗРАЗИТО ВЕЛИКА	5	Мали *5*	Велики *10*	Велики *5*	Изразито велики *20*	Изразито велики *25*

Ризик је степенован као:

I	Врло мали ризик, занемарљив	1, 2
II	Мали ризик	3, 4, 5
III	Умерено велики ризик	6, 8, 9
IV	Велики ризик	10, 12, 15, 16
V	Изразито велики ризик	20, 25

Степени ризика I и II представљају прихватљиве, односно ризике на радним местима за које се утврђује да нису радна места са повећаним ризиком.

Степени ризика III, IV и V представљају неприхватљиве ризике, односно карактеришу она радна места која се актом о процени ризика проглашавају радним местима са повећаним ризиком.

У матрици за процену ризика су поред описа вероватноће, тежине повреда или обољења или ризика, дате и бројчане вредности. Вероватноћа настанка повреде и оболења, као и тежина повреде и оболења дате су бројевима од 1 до 6, док је сам ризик производа тих бројева (1-25). Множењем вероватноће са тежином повреде или обољења добија се ранг ризика; на пример ако после утврђивања да на једном радном месту постоји **велика вероватноћа** настанка повреде или обољења (4), а последице тог догађаја су **тешке** (4), онда је и ризик велики (16).

5. ПРОЦЕЊИВАЊЕ РИЗИКА И УТВРЂИВАЊЕ МЕРА ЗАШТИТЕ

За коначну анализу анализу постојећег ризика и утврђивање превентивних и заштитних мера најбоље је користити следећу табелу:

ЗАВРШНА ТАБЕЛА АНАЛИЗЕ РИЗИКА И УТВРЂИВАЊА МЕРА

ВРСТА ОПАСНОСТИ И ШТЕТНОСТ		ОПИС ОПАСНОСТИ	ВЕРОВАТНОЋА (V)	ТЕЖИНА (T)	НИВО РИЗИКА R = (V x T)	МЕРЕ
1	Механичке опасности које се појављују коришћењем опреме за рас					
2	Опасности које се појављују у вези са карактеристикама радног места					
3	Опасности од електричне струје					
4	Штетности (физичке, хемијске, биолошке, микроклима, неодговарајућа осветљеност, опасне материје и др.)					
5	Штетности које проистичу из физичких и психичких напрезања					
6	Штетности у вези са организацијом рада					
7	Осатале штетност					
Опште мере заштите						

МЕТОДА ЗА ПРОЦЕНУ РИЗИКА: "КИНИ" – KINNEY

ИЗВОР:
УНИВЕРЗИТЕТ У НОВОМ САДУ – ФАКУЛТЕТ ТЕХНИЧКИХ НАУКА – ДЕПАРТМАН ЗА ИНЖЕЊЕРСТВО И МЕНАЏМЕНТ (http://www.uns.ac.rs/sr/doktorske/biljanaGemovic/disertacija.pdf)
УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА КАО ЕЛЕМЕНАТ ИНТЕГРИСАНОГ ЕЛЕМЕНАТ ИНТЕГРИСАНОГ СИСТЕМА МЕНАЏМЕНТА ПРЕДУЗЕЋА, страна 133,134 (ДОКТОРСКА ДИСЕРТАЦИЈА – МАГИСТАР БИЉАНА ГЕМОВИЋ)

Поступак процене ризика методм КИНИ захтева разматрање:

1	**Вероватноће могућег догађаја (В),**	у 7 могућих нивоа
2	**Учесталости могућег догађаја (У),** односно времена излагања опасностима и штетностима	у 5 могућих нивоа
3	**Последица могућег догађаја (П),** тежина повреде на раду или обољења запосленог	у 5 могућих нивоа

На основу утврђене вероватноће, учесталости, и последица, ниво ризика се израчунава и дефинише као производ вероватноће, последица, и учесталости, по формули: **Р = В х У х П**

1	ВЕРОВАТНОЋА МОГУЋЕГ ДОГАЂАЈА	В
1	Једва појмљиво	**0,1**
2	Практично невероватно	**0,2**
3	Постоји, али мало вероватно	**0,5**
4	Мала вероватноћа, али могућа у ограничним случајевима	**1**
5	Мало могуће	**3**
6	Сасвим могуће	**6**
7	Предвидиво, очекивано	**10**

2	УЧЕСТАЛОСТ - ВРЕМЕ ИЗЛАГАЊА ОПАСНОСТИМА И ШТЕТНОСТИМА	У
1	Излаже се ретко (годишње)	**1**
2	Излаже се месечно	**2**
3	Излаже се недељно	**3**
4	Излаже се дневно	**6**
5	Излаже се трајно, континуално	**10**

3	ПОСЛЕДИЦЕ - ТЕЖИНА ПОВРЕДА ИЛИ ОБОЉЕЊА		П
1	Мале	лаке - повреда или болест која захтева прву помоћ и никакав други третман	**1**
2	Знатне	медицински третман од стране лекара	**2**
3	Озбиљне	инвалидност, појединачна озбиљна повреда са хоспитализацијом и изгубљеним данима	**3**
4	Веома	појединачна несрећа са смртним исходом	**6**
5	Катастрофалне	вишеструки смртни исход	**10**

РАНГ - НИВО РИЗИКА Р = В х У х П			Р
I	**Р ≤ 20**	**Прихватљив**	*Не захтева се никаква акција*
II	**20 < Р ≤ 70**	**Мали**	**Потребан опрез**, *решити редовном процедуром -радним упутством.*
III	**70 < Р ≤ 200**	**Умерени**	**Потребне мере**, *морају се утврдити одговорности руководства.*
IV	**200 < Р ≤ 400**	**Високи**	**Потребна брза реакција од стране вишег руководства**, *захтевати побољшање од првог претпостављеног.*
V	**Р > 400**	**Екстремни**	**Прекинути активност**, *Потребна моментална акција од стране највишег руководства.*

I и **II**	ризици који представљају прихватљиве нивое ризика и радна места за која су утврђени ови нивои нису радна места са повећаним ризиком
III	ризик који је гранични ниво ризика и допуштен је ако се предложеним мерама безбедности и здравља на раду може свести на прихватљив.
IV и **V**	ризици који представљају неприхватљиве нивое ризика, односно карактеришу она радна места која се Актом о процени ризика проглашавају радним местима са повећаним ризиком.

МЕТОДА ЗА ПРОЦЕНУ РИЗИКА:
"ПРОФЕСИОНАЛНА ПРОЦЕНА" - Profesional Judgement -

ИЗВОР: ЧАСОПИС „ЗАШТИТА У ПРАКСИ“ ЗА ЗАШТИТУ НА РАДУ, ПРАВНУ, ЗДРАВСТВЕНУ, ЕКОЛОШКУ И ЗАШТИТУ ОД ПОЖАРА - БРОЈ 176/2009. СТРАНА: 71 И 72

За методу "Професионална процена" од значаја је стручни профил и радно искуство процењивача ризика јер процењивачи са раније стеченим знањем у овој области већ унапред могу да знају које опасности и штетности се оправдано очекују на радним местима и могу да дају веома корисне савете и предлоге за отклањање утврђених опасности и штетности односно предузимање мера за њихово отклањање.

Тим за процену ризика треба да чине стручна лица компетентна за анализу технолошког и радног процеса на месту где се процена ризика врши, као и лица која познају карактеристике опасности, штетности и напора који се препознају на радном месту на коме се врши процена ризика.

Руковођење тимом за процену ризика је од значја за рад тима јер искусан руководилац тима за процену ризика може унапред да претпостави очекиване резултате спроведене процене и потребно је да има сазнање о способности процењивача у обезбеђивању квалитета обављене процене ризика како би процена и предузете мере ради смањења, отклањала или елиминисања опасности и штетности биле најоптималније.

Радна места са ризицима за које се сматра да штетно и опасно делују на здравље, могу да проузрокују повреду на раду, професионално обољење или обољење у вези са радом запослених сматра ће се да су таква радна места са повећаним ризиком.

Медицина рада је та која за радна места са повећаним ризиком, утврђује здравствене услове за запослене који раде или ће радити на таквим радним местима. Здравственим захтевима одрђују се: старосна граница, пол, одређене функције органа или система, психолошки захтеви, ... , затим да ли је потребан прецизан вид, дубински вид, распознавање боја, добар слух, неоштећен вестибуларан апарат, спретност и координација руку, прстију или ногу као и да ли су потребне одређене карактеристике личности или људу, или да не болују од извесних обољења или не користе одређене лекове, ...

За могуће опасности и штетности на радним местима користити члан 8. (опасности) и члан 9. (штетности) из Правилника о начину и поступку процене ризика на радном месту и у радној околини (СГ РС 72/06 и 84/06). Табеларни преглед опасности и штетности дат је у табели T_1.

Вредновање/оцењивање - нивоа ризика од опасности и штетности ради се на основу оцена од 1 до 5 приказаних у табели То: **Табела То**

ОПИС РИЗИКА	АКТИВНОСТ	ОЦЕНА
Ризик је занемарљив - неће се повећавати/појављивати	без активности	**0/1**
Ризик је мали - испод МДК / МДН	одржавати стање БиЗНР	**2**
Ризик је умерен - до границе МДК / МДН	одржавати мере БиЗНР	**3**
Ризик је велики - на граници МДК / МДН	проверавати мере БиЗНР	**4**
Ризик је изразит - преко МДК и МДН	**прекинути рад**	**5**

Табела је урађена на основу метода Аува , Кини и Смерница за процену ризика европске уније ISBN 92-827-4278-4
Значење скраћеница:
МДК = Максимално дозвољена концентрација; **МДН** = Максимално дозвољени ниво; **БиЗНР** = Безбедност и здравље на раду

Процењивачи ризика за свако радно место процењују ниво опасности и штетности у табели T_1 (Опасности и тетности на радном месту) на основу критеријума из табеле То.

При одређивању нивоа ризика узима се у обзир и време изложености опасностима и штетностима на основу слесећег критеријума:

ВРЕМЕ ИЗЛОЖЕНОСТИ ОПАСНОСТИМА И ШТЕТНОСТИМА

ПОЈАВА СЕ ПОЈАВЉУЈЕ	ИЗЛОЖЕНОСТ У ТОКУ РАДНОГ ВРЕМЕНА	ОЦЕНА
Ретко	до 20 %	**0/1**
Повремено	од 20 % до 40 %	**2**
Често	од 40 % до 60 %	**3**
Претежно	преко 60 %	**4**
Стално	100 %	**5**

Табела T_2 је списак свих радних места са процењеним опасностима и штетностима која се попуњена на основу критеријума приказаних у T_1 и времена изложености опасностима и штетностима на радном месту..

На послодавцу остаје да одреди од ког ће нивоа / оцене ризика сматрати да је радно место са повећаним ризиком.

На крају, у складу са Правилником о вођењу евиденције из областти безбедности и здравља на раду (објављен у СГ РС 62/07) попуњава се образац број 1: Евиденција о радним местима са повећаним ризиком - табела T_3.

Прилози уз методу "Професионална процена"

Опасности и штетности на радном месту ..... Табела **T_1**

Табеларни преглед радних места
са наведеним опасностима и штетностима ..... Табела **T_2**

Образац за вођење евиденције
о радним местима са повећаним ризиком ..... Табела **T_3**

ОПАСНОСТИ И ШТЕТНОСТИ НА РАДНОМ МЕСТУ У:

Назив радног места: Број запослених:

ОПИС ОПАСНОСТИ (од 1 до 20) и ШТЕТНОСТИ (од 21 до 39) ОЦЕНА НИВОА / ИНТЕЗИТЕТА ОПАСНОСТИ и ШТЕТНОСТИ ВРЕДНОВАНО ОД min 0/1 до max 5

ОПАСНОСТИ - Члан 8.	1. МЕХАНИЧКЕ ОПАСНОСТИ	1	НЕДОВОЉНА БЕЗБЕДНОСТ ЗБОГ РОТИРАЈУЋИХ ИЛИ ПОКРЕТНИХ ДЕЛОВА
		2	СЛОБОДНО КРЕТАЊЕ ДЕЛОВА ИЛИ МАТЕРИЈАЛА КОЈИ МОГУ НАНЕТИ ПОВРЕДУ ЗАПОСЛЕНОМ
		3	УНУТРАШЊИ ТРАНСПОРТ И КРЕТАЊЕ РАДНИХ МАШИНА ИЛИ ВОЗИЛА, КАО И ПОМЕРАЊА ОДРЕЂЕНЕ ОПРЕМЕ ЗА РАД
		4	КОРИШЋЕЊЕ ОПАСНИХ СРЕДСТАВА ЗА РАД, КОЈА МОГУ ПРОУЗРОКОВАТИ ЕКСПЛОЗИЈЕ ИЛИ ПОЖАР
		5	МОГУЋНОСТ ИЛИ ОГРАНИЧЕНОСТ ПРАВОВРЕМЕНОГ УКЛАЊАЊА СА МЕСТА РАДА, ИЗЛОЖЕНОСТ ЗАТВАРАЊУ, МЕХАНИЧКОМ УДАРУ, ПОКЛАПАЊУ, СЛ.
		6	ДРУГИ ФАКТОРИ КОЈИ МОГУ ДА СЕ ПОЈАВЕ КАО МЕХАНИЧКЕ ОПАСНОСТИ
	2. РАДНО МЕСТО	7	ОПАСНЕ ПОВРШИНЕ (ПОДОВИ И СВЕ ВРСТЕ ГАЗИШТА, ПОВРШИНЕ СА КОЈИМА ЗАПОСЛЕНИ ДОЛАЗИ У ДОДИР, А КОЈЕ ИМАЈУ ОШТРЕ ИВИЦЕ - РУБОВЕ, ШИЉКЕ, ГРУБЕ ПОВРШИНЕ, ИЗБОЧЕНЕ ДЕЛОВЕ, И СЛ.
		8	РАД НА ВИСИНИ ИЛИ ДУБИНИ, У СМИСЛУ ПРОПИСА О БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ
		9	РАД У СКУЧЕНОМ, ОГРАНИЧЕНОМ ИЛИ ОПАСНОМ ПРОСТОРУ (ИЗМЕЂУ ДВА ИЛИ ВИШЕ ФИКСИРАНИХ ДЕЛОВА, ИЗМЕЂУ ПОКРЕТНИХ ДЕЛОВА ИЛИ ВОЗИЛА, РАД У ЗАТВОРЕНОМ ПРОСТОРУ КОЈИ ЈЕ НЕДОВОЉНО ОСВЕТЉЕН ИЛИ ПРОВЕТРЕН, И СЛ.
		10	МОГУЋНОСТ КЛИЗАЊА СПОТИЦАЊА (МОКРЕ ИЛИ КЛИЗАВЕ ПОВРШИНЕ)
		11	ФИЗИЧКА НЕСТАБИЛНОСТ РАДНОГ МЕСТА
		12	МОГУЋЕ ПОСЛЕДИЦЕ ИЛИ СМЕТЊЕ УСЛЕД ОБАВЕЗНЕ УПОТРЕБЕ СРЕДСТАВА ИЛИ ОПРЕМЕ ЗА ЛИЧНУ ЗАШТИТУ НА РАДУ
		13	УТИЦАЈИ УСЛЕД ОБАВЉАЊА ПРОЦЕСА РАДА КОРИШЋЕЊЕМ НЕОДГОВАРАЈУЋИХ ИЛИ НЕПРИЛАГОЂЕНИХ МЕТОДА РАДА
		14	ДРУГЕ ОПАСНОСТИ КОЈЕ СЕ МОГУ ПОЈАВИТИ У ВЕЗИ СА КАРАКТЕРИСТИКАМА РАДНОГ МЕСТА И НАЧИНОМ РАДА (КОРИШЋЕЊЕ СРЕДСТАВА И ОПРЕМЕ ЛИЧНЕ ЗАШТИТЕ НА РАДУ КОЈА ОПТЕРЕЋУЈЕ ЗАПОСЛЕНОГ, И СЛ.
	3. ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА	15	ОПАСНОСТ ОД ДИРЕКТНОГ ДОДИРА СА ДЕЛОВИМА ЕЛЕКТРИЧНЕ ИНСТАЛАЦИЈЕ И ОПРЕМЕ ПОД НАПОНОМ
		16	ОПАСНОСТ ОД ИНДИРЕКТНОГ ДОДИРА
		17	ОПАСНОСТ ОД ТОПЛОТНОГ ДЕЈСТВА КОЈЕ РАЗВИЈАЈУ ЕЛЕКТРИЧНА ОПРЕМА И ИНСТАЛАЦИЈЕ (ПРЕГРЕВАЊЕ, ПОЖАР, ЕКСПЛОЗИЈА, ЕЛЕКТРИЧНИ ЛУК ИЛИ ВАРНИЧЕЊЕ, И ДР.)
		18	ОПАСНОСТ УСЛЕД УДАРА ГРОМА И ПОСЛЕДИЦА АТМОСФЕРСКОГ ПРАЖЊЕЊА
		19	ОПАСНОСТ ОД ШТЕТНОГ УТИЦАЈА ЕЛЕКТРОСТАТИЧКОГ НАЕЛЕКТРИСАЊА
		20	ДРУГЕ ОПАСНОСТИ КОЈЕ СЕ МОГУ ПОЈАВИТИ У ВЕЗИ СА КОРИШЋЕЊЕМ ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ
ШТЕТНОСТИ - Члан 9.	1. ПРОЦЕС РАДА	21	ХЕМИЈСКЕ ШТЕТНОСТИ, ПРАШИНА И ДИМОВИ (УДИСАЊЕ, ГУШЕЊЕ, УНОШЕЊЕ У ОРГАНИЗАМ, ПРОДОР У ТЕЛО КРОЗ КОЖУ, ОПЕКОТИНЕ, ТРОВАЊЕ, И СЛ.
		22	ФИЗИЧКЕ ШТЕТНОСТИ (БУКА И ВИБРАЦИЈЕ)
		23	БИОЛОШКЕ ШТЕТНОСТИ (ИНФЕКЦИЈЕ, ИЗЛАГАЊЕ МИКРООРГАНИЗМИМА И АЛЕРГЕНТИМА)
		24	ШТЕТНИ УТИЦАЈИ МИКРОКЛИМЕ (ВИСОКА ИЛИ НИСКА ТЕМПЕРАТУРА, ВЛАЖНОСТ И БРЗИНА СТРУЈАЊА ВАЗДУХА)
		25	НЕОДГОВАРАЈУЋА - НЕДОВОЉНА ОСВЕТЉЕНОСТ
		26	ШТЕТНИ УТИЦАЈИ ЗРАЧЕЊА (ТОПЛОТНОГ, ЈОНИЗУЈУЋЕГ ИЛИ НЕЈОНИЗУЈУЋЕГ, ЛАСЕРСКОГ, УЛТРАЗВУЧНОГ)
		27	ШТЕТНИ КЛИМАТСКИ УТИЦАЈИ (РАД НА ОТВОРЕНОМ)
		28	ШТЕТНОСТИ КОЈЕ НАСТАЈУ КОРИШЋЕЊЕМ ОПАСНИХ МАТЕРИЈА У ПРОИЗВОДЊИ, ТРАНСПОРТУ, ПАКОВАЊУ, СКЛАДИШТЕЊУ ИЛИ УНИШТАВАЊУ
		29	ДРУГЕ ШТЕТНОСТИ КОЈЕ СЕ ПОЈАВЉУЈУ У РАДНОМ ПРОЦЕСУ, А КОЈЕ МОГУ ДА БУДУ УЗРОК ПОВРЕДЕ НА РАДУ ЗАПОСЛЕНОГ, ПРОФЕСИОНАЛНОГ ОБОЉЕЊА ИЛИ ОБОЉЕЊА У ВЕЗИ СА РАДОМ
	2. ПСИХИЧКИ И ПСИХОФИЗ. НАПОР	30	НАПОРИ ИЛИ ТЕЛЕСНА НАПРЕЗАЊА (РУЧНО ПРЕНОШЕЊЕ ТЕРЕТА, ГУРАЊЕ ИЛИ ВУЧЕЊЕ ТЕРЕТА, РАЗНЕ ДУГОТРАЈНЕ ПОВЕЋАНЕ ТЕЛЕСНЕ АКТИВНОСТИ И СЛ.)
		31	НЕФИЗИОЛОШКИ ПОЛОЖАЈ ТЕЛА (ДУГОТРАЈНО СТАЈАЊЕ, СЕДЕЊЕ, ЧУЧАЊЕ, КЛЕЧАЊЕ И СЛ.)
		32	НАПОРИ ПРИ ОБАВЉАЊУ ОДРЕЂЕНИХ ПОСЛОВА КОЈИ ПРОУЗРОКУЈУ ПСИХОЛОШКА ОПТЕРЕЋЕЊА (СТРЕС, МОНОТОНИЈА И СЛ.)
		33	ОДГОВОРНОСТ У ПРИМАЊУ И ПРЕНОШЕЊУ ИНФОРМАЦИЈА, КОРИШЋЕЊЕ ОДГОВОАРАЈУЋЕГ ЗНАЊА И СПОСОБНОСТИ, ОДГОВОРНОСТИ ЗА БРЗЕ ИЗМЕНЕ РАДНИХ ПРОЦЕДУРА, ИНТЕЗИТЕТ У РАДУ, ПРОСТОРНА УСЛОВЉЕНОСТ РАДНОГ МЕСТА, КОНФЛИКТНЕ СИТУАЦИЈЕ, РАД СА СТРАНКАМА И НОВЦЕМ, НЕДОВОЉНА МОТИВАЦИЈА ЗА РАД, ОДГОВОРНОСТ У РУКОВОЂЕЊУ, И СЛ.
	3	34	ШТЕТНОСТИ ВЕЗАНЕ ЗА ОРГАНИЗАЦИЈУ РАДА, КАО ШТО СУ: РАД ДУЖИ ОД ПУНОГ РАДНОГ ВРЕМЕНА (ПРЕКОВРЕМЕНИ РАД), РАД У СМЕНАМА, СКРАЋЕНО РАДНО ВРЕМЕ, РАД НОЋУ, ПРИПРАВНОСТ ЗА СЛУЧАЈ ИНТЕРВЕНЦИЈЕ И СЛ.)
	4. РАДНО МЕСТО	35	ШТЕТНОСТИ КОЈЕ ПРОУЗРОКУЈУ ДРУГА ЛИЦА (НАСИЉЕ ПРЕМА ЛИЦИМА КОЈА РАДЕ НА ШАЛТЕРИМА, ЛИЦА НА ОБЕЗБЕЂЕЊУ, И СЛ.)
		36	РАД СА ЖИВОТИЊАМА
		37	РАД У АТМОСФЕРИ СА ВИСОКИМ ИЛИ НИСКИМ ПРИТИСКОМ
		38	РАД У БЛИЗИНИ ВОДЕ ИЛИ ИСПОД ПОВРШИНЕ ВОДЕ
		39	ОСТАЛЕ ОПАСНОСТИ, ОДНОСНО ШТЕТНОСТИ

Образац урађен на основу Правилника о начину и поступку процене ризика на радном месту и у радној околини објављеног у СГ РС Број 6-2 / 07: Чл

ПРОЦЕНА РИЗИКА РАДИ СЕМЕТОДОМ: ПРОФЕСИОНАЛНА ПРОЦЕНА - ТИП - БМС

БРАТИСЛАВ М. СТАНКОВИЋ (БАЗНР: 152-02-00057/20006-01ГГ: 800.002.06)

ЛЕГЕНДА

ОПАСНОСТИ

1. МЕХАНИЧКЕ ОПАСНОСТИ	1	НЕДОВОЉНА БЕЗБЕДНОСТ ЗБОГ РОТИРАЈУЋИХ ИЛИ ПОКРЕТНИХ ДЕЛОВА
	2	СЛОБОДНО КРЕТАЊЕ ДЕЛОВА ИЛИ МАТЕРИЈАЛА КОЈИ МОГУ НАНЕТИ ПОВРЕДУ ЗАПОСЛЕНОМ
	3	УНУТРАШЊИ ТРАНСПОРТ И КРЕТАЊЕ РАДНИХ МАШИНА ИЛИ ВОЗИЛА, КАО И ПОМЕРАЊА ОДРЕЂЕНЕ ОПРЕМЕ ЗА РАД
	4	КОРИШЋЕЊЕ ОПАСНИХ СРЕДСТАВА ЗА РАД, КОЈА МОГУ ПРОУЗРОКОВАТИ ЕКСПЛОЗИЈЕ ИЛИ ПОЖАР
	5	МОГУЋНОСТ ИЛИ ОГРАНИЧЕНОСТ ПРАВОВРЕМЕНОГ УКЛАЊАЊА СА МЕСТА РАД, ИЗЛОЖЕНОСТ ЗАТВАРАЊУ, МЕХАНИЧКОМ УДАРУ, ПОКЛАПАЊУ, СЛ.
	6	ДРУГИ ФАКТОРИ КОЈИ МОГУ ДА СЕ ЈАВЕ КАО МЕХАНИЧКЕ ОПАСНОСТИ
2. РАДНО МЕСТО	7	ОПАСНЕ ПОВРШИНЕ (ПОДОВИ И СВЕ ВРСТЕ ГАЗИШТА, ПОВРШИНЕ СА КОЈИМА ЗАПОСЛЕНИ ДОЛАЗИ У ДОДИР, А КОЈЕ ИМАЈУ ОШТРЕ ИВИЦЕ - РУБОВЕ, ШИЉКЕ, ГРУБЕ ПОВРШИНЕ, ИЗБОЧЕНЕ ДЕЛОВЕ, И СЛ.
	8	РАД НА ВИСИНИ ИЛИ ДУБИНИ, У СМИСЛУ ПРОПИСА О БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ
	9	РАД У СКУЧЕНОМ, ОГРАНИЧЕНОМ ИЛИ ОПАСНОМ ПРОСТОРУ (ИЗМЕЂУ ДВА ИЛИ ВИШЕ ФИКСИРАНИХ ДЕЛОВА, ИЗМЕЂУ ПОКРЕТНИХ ДЕЛОВА ИЛИ ВОЗИЛА, РАД У ЗАТВОРЕНОМ ПРОСТОРУ КОЈИ ЈЕ НЕДОВОЉНО ОСВЕТЉЕН ИЛИ ПРОВЕТРЕН, И СЛ.
	10	МОГУЋНОСТ КЛИЗАЊА СПОТИЦАЊА (МОКРЕ ИЛИ КЛИЗАВЕ ПОВРШИНЕ)
	11	ФИЗИЧКА НЕСТАБИЛНОСТ РАДНОГ МЕСТА
	12	МОГУЋЕ ПОСЛЕДИЦЕ ИЛИ СМЕТЊЕ УСЛЕД ОБАВЕЗНЕ УПОТРЕБЕ СРЕДСТАВА ИЛИ ОПРЕМЕ ЗА ЛИЧНУ ЗАШТИТУ НА РАДУ
	13	УТИЦАЈИ УСЛЕД ОБАВЉАЊА ПРОЦЕСА РАДА КОРИШЋЕЊЕМ НЕОДГОВАРАЈУЋИХ ИЛИ НЕПРИЛАГОЂЕНИХ МЕТОДА РАДА
	14	ДРУГЕ ОПАСНОСТИ КОЈЕ СЕ МОГУ ЈАВИТИ У ВЕЗИ СА КАРАКТЕРИСТИКАМА РАДНОГ МЕСТА И НАЧИНОМ РАДА (КОРИШЋЕЊЕ СРЕДСТАВА И ОПРЕМЕ ЛИЧНЕ ЗАШТИТЕ НА РАДУ КОЈА ОПТЕРЕЋУЈЕ ЗАПОСЛЕНОГ, И СЛ.
3. ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА	15	ОПАСНОСТ ОД ДИРЕКТНОГ ДОДИРА СА ДЕЛОВИМА ЕЛЕКТРИЧНЕ ИНСТАЛАЦИЈЕ И ОПРЕМЕ ПОД НАПОНОМ
	16	ОПАСНОСТ ОД ИНДИРЕКТНОГ ДОДИРА
	17	ОПАСНОСТ ОД ТОПЛОТНОГ ДЕЈСТВА КОЈЕ РАЗВИЈАЈУ ЕЛЕКТРИЧНА ОПРЕМА И ИНСТАЛАЦИЈЕ (ПРЕГРЕВАЊЕ, ПОЖАР, ЕКСПЛОЗИЈА, ЕЛЕКТРИЧНИ ЛУК ИЛИ ВАРНИЧЕЊЕ, И ДР.)
	32	ОПАСНОСТ УСЛЕД УДАРА ГРОМА И ПОСЛЕДИЦА АТМОСФЕРСКОГ ПРАЖЊЕЊА
	19	ОПАСНОСТ ОД ШТЕТНОГ УТИЦАЈА ЕЛЕКТРОСТАТИЧКОГ НАЕЛЕКТРИСАЊА
	20	ДРУГЕ ОПАСНОСТИ КОЈЕ СЕ МОГУ ЈАВИТИ У ВЕЗИ СА КОРИШЋЕЊЕМ ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ

ШТЕТНОСТИ

1. ПРОЦЕС РАДА	21	ХЕМИЈСКЕ ШТЕТНОСТИ, ПРАШИНА И ДИМОВИ (УДИСАЊЕ, ГУШЕЊЕ, УНОШЕЊЕ У ОРГАНИЗАМ, ПРОДОР У ТЕЛО КРОЗ КОЖУ, ОПЕКОТИНЕ, ТРОВАЊЕ, И СЛ.
	22	ФИЗИЧКЕ ШТЕТНОСТИ (БУКА И ВИБРАЦИЈЕ)
	23	БИОЛОШКЕ ШТЕТНОСТИ (ИНФЕКЦИЈЕ, ИЗЛАГАЊЕ МИКРООРГАНИЗМИМА И АЛЕРГЕНТИМА)
	24	ШТЕТНИ УТИЦАЈИ МИКРОКЛИМЕ (ВИСОКА ИЛИ НИСКА ТЕМПЕРАТУРА, ВЛАЖНОСТ И БРЗИНА СТРУЈАЊА ВАЗДУХА)
	25	НЕОДГОВАРАЈУЋА - НЕДОВОЉНА ОСВЕТЉЕНОСТ
	26	ШТЕТНИ УТИЦАЈИ ЗРАЧЕЊА (ТОПЛОТНОГ, ЈОНИЗУЈУЋЕГ ИЛИ НЕЈОНИЗУЈУЋЕГ, ЛАСЕРСКОГ УЛТРАЗВУЧНОГ)
	27	ШТЕТНИ КЛИМАТСКИ УТИЦАЈИ (РАД НА ОТВОРЕНОМ)
	28	ШТЕТНОСТИ КОЈЕ НАСТАЈУ КОРИШЋЕЊЕМ ОПАСНИХ МАТЕРИЈА У ПРОИЗВОДЊИ, ТРАНСПОРТУ ПАКОВАЊУ, СКЛАДИШТЕЊУ ИЛИ УНИШТАВАЊУ
	29	ДРУГЕ ШТЕТНОСТИ КОЈЕ СЕ ЈАВЉАЈУ У РАДНОМ ПРОЦЕСУ, А КОЈЕ МОГУ ДА БУДУ УЗРОК ПОВРЕДЕ НА РАДУ ЗАПОСЛЕНОГ, ПРОФЕСИОНАЛНОГ ОБОЉЕЊА ИЛИ ОБОЉЕЊА У ВЕЗИ СА РАДОМ
2. ПСИХИЧКИ И ПСИХОФИЗ. НАПОР	30	НАПОРИ ИЛИ ТЕЛЕСНА НАПРЕЗАЊА (РУЧНО ПРЕНОШЕЊЕ ТЕРЕТА, ГУРАЊЕ ИЛИ ВУЧЕЊЕ ТЕРЕТА, РАЗНЕ ДУГОТРАЈНЕ ПОВЕЋАНЕ ТЕЛЕСНЕ АКТИВНОСТИ И СЛ.)
	31	НЕФИЗИОЛОШКИ ПОЛОЖАЈ ТЕЛА (ДУГОТРАЈНО СТАЈАЊЕ, СЕДЕЊЕ, ЧУЧАЊЕ, КЛЕЧАЊЕ И СЛ.)
	32	НАПОРИ ПРИ ОБАВЉАЊУ ОДРЕЂЕНИХ ПОСЛОВА КОЈИ ПРОУЗРОКУЈУ ПСИХОЛОШКА ОПТЕРЕЋЕЊА (СТРЕС, МОНОТОНИЈА И СЛ.)
	33	ОДГОВОРНОСТ У ПРИМАЊУ И ПРЕНОШЕЊУ ИНФОРМАЦИЈА, КОРИШЋЕЊЕ ОДГОВОАРАЈУЋЕГ ЗНАЊА И СПОСОБНОСТИ, ОДГОВОРНОСТИ ЗА БРЗЕ ИЗМЕНЕ РАДНИХ ПРОЦЕДУРА, ИНТЕЗИТЕТ У РАДУ, ПРОСТОРНА УСЛОВЉЕНОСТ РАДНОГ МЕСТА, КОНФЛИКТНЕ СИТУАЦИЈЕ, РАД СА СТРАНКАМА И НОВЦЕМ, НЕДОВОЉНА МОТИВАЦИЈА ЗА РАД, ОДГОВОРНОСТ У РУКОВОЂЕЊУ, ...
3	34	ШТЕТНОСТИ ВЕЗАНЕ ЗА ОРГАНИЗАЦИЈУ РАДА, КАО ШТО СУ: РАД ДУЖИ ОД ПУНОГ РАДНОГ ВРЕМЕНА (ПРЕКОВРЕМЕНИ РАД), РАД У СМЕНАМА, СКРАЋЕНО РАДНО ВРЕМЕ, РАД НОЋУ, ПРИПРАВНОСТ ЗА СЛУЧАЈ ИНТЕРВЕНЦИЈЕ И СЛ.)
4. РАДНО МЕСТО	35	ШТЕТНОСТИ КОЈЕ ПРОУЗРОКУЈУ ДРУГА ЛИЦА (НАСИЉЕ ПРЕМА ЛИЦИМА КОЈА РАДЕ НА ШАЛТЕРИМА ЛИЦА НА ОБЕЗБЕЂЕЊУ, И СЛ.)
	36	РАД СА ЖИВОТИЊАМА
	37	РАД У АТМОСФЕРИ СА ВИСОКИМ ИЛИ НИСКИМ ПРИТИСКОМ
	38	РАД У БЛИЗИНИ ВОДЕ ИЛИ ИСПОД ПОВРШИНЕ ВОДЕ
	39	ОСТАЛЕ ОПАСНОСТИ, ОДНОСНО ШТЕТНОСТИ

БРАТИСЛАВ М. СТАНКОВИЋ

БРАТИСЛАВ М. СТАНКОВИЋ

ТАБЕЛАРНИ ПРЕГЛЕД ОПАСНОСТИ И ШТЕТНОСТИ

НАЗИВ РАДНОГ МЕСТА	ОПАСНОСТИ																			ШТЕТНОСТИ																					
	МЕХАНИЧКЕ						УСЛОВИ РАД. МЕСТА								Ел. ЕНЕРГИЈА						Х	Ф	Б	М	О	З	К	ОМ	др.	П и П - Ф					РВ	ЉВ	Ж	АП	В	Σ
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39

ОБРАЗАЦ 1

ЕВИДЕНЦИЈА О РАДНИМ МЕСТИМА СА ПОВЕЋАНИМ РИЗИКОМ

Пословно име или фирма радње послодавца _____ Адреса седишта послодавца _____ ПИБ послодавца _____

Редни број	Назив радног места са повећаним ризиком које је утврђено актом о процени ризика	**Број запослених на том радном месту**	Шифра опасности, односно штетности на основу којих је утврђено радно место са повећаним ризиком	Напомена о специфичним карактеристикама утврђених опасности, односно штетности и радним поступцима у којима се појављују
1.				
2.				

Лице за безбедност и здравље на раду _____

М.П.

Послодавац _____

БРАТИСЛАВ М. СТАНКОВИЋ
БРАТИСЛАВ М. СТАНКОВИЋ

5

ФАЗЕ И РОКОВИ ЗА ПРОЦЕНУ РИЗИКА

Фазе и рокове процене ризика за препознавање и утврђивању опасности и штетности на радном месту и у радној околини извршити у складу са активностима које су прописан Правилником о начину и поступку процене ризика на радном месту и у радној околини (СЛ РС 72/06 и 84/06).

Процена ризика фршиће се по следећој динамици:

ФАЗА РАДА		РОК / ДАНА
1	Припрема за процену ризика	
2	Прикупљање и анализа података	
3	Утврђивање опасности и штетности	
4	Процена ризика и утврђивање мера	
5	Израда закључка и дефинисање начина измене и допуне акта о процени ризика	

6

НАЧИНИ ПРИКУПЉАЊА ДОКУМЕНТАЦИЈЕ ПОТРЕБНЕ ЗА ПРОЦЕНУ РИЗИКА

Упутства за безбедан рад, упутства за одржавање, стручне налазе о прегледима и испитивањима услова радне околине и др. обезбеђује послодавац.

Лице за процену ризика ће прикупити сву потребну документацију.

У случајевима указане потребе за документацијом која недостаје прибавити је у што краћем року, а најкасније до завршетка фазе 2, по утврђеним роковима за процену ризика.

7

ИНФОРМИСАЊЕ ПРОЦЕЊИВАЧА РИЗИКА

Информисање процењивача ризика на радним местима и у радној околини вршиће се:

- проучавањем документације из области БиЗНР,
- непосредним праћењем стварног стања преко запослених и њихових преставника,
- као и међусобно.

Информисање се спроводи на заједничким састанцима процењивача, путем писаних извештаја, електронском поштом, личним контактима и сл.

О резултатима процене ризика и о предузетим мерама, послодавац ће информисати све запослене одмах, од дана сачињавања акта о процени ризика.

У случају измена акта о процени ризика, послодавац ће одмах о свакој измени од њеног сачињавања, обавестити све запослене.

Овај План је могуће допуњавати уколико се укаже потреба за допуном самог поступка процене ризика.

8

КООРДИНАЦИЈА ИЗМЕЂУ ПРОЦЕЊИВАЧА РИЗИКА

Координација између процењивача ризика на радним местима и у радној околини спроводиће се:

- на заједничким састанцима,
- по радним групама,
- поделом послова и
- рационалним усклађивањем активности.

9

НАЧИН ПРИБАВЉАЊА ИНФОРМАЦИЈА ЗА ПРОЦЕНУ РИЗИКА ОД ЗАПОСЛЕНИХ

По указаној потреби, прибављање информација од запослених за процену ризика, извршиће се састављањем одговарајућих упитника - анкета у погледу описа свакодневних радних активности запосленог и препознавања опасности и штетности на радном месту и у радној околини.

Информације прикупљати путем разговора, употребом упитника, анкета, ... и унети их у план координације.

10

КОНСУЛТАЦИЈЕ СА ЗАПОСЛЕНИИМА И ИНФОРМИСАЊЕ ЗАПОСЛЕНИХ О РЕЗУЛТРАТИМА ПРОЦЕНЕ РИЗИКА И СВИМ ПРЕДУЗЕТИМ МЕРАМА

Консултације са запосленима и информисање запослених о резултатима процене ризика и свим предузетим мерама вршити у току процене и након израде Акта о процени ризика, упознавањем запослених са резултатима и предложеним мерама.

Ову активност обављати кроз непосредне разговоре између процењивача и запослених на заједничким састанцима.

11

ДРУГЕ РАДЊЕ ПОТРЕБНЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ, ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ ПОСТУПКА ПРОЦЕНЕ РИЗИКА

По потреби, могу да се разматрају и друга питања, као што су: информисање послодавца о току процене, финансијски план, стање запослених у погледу безбедности и здравља на раду, ... Уз план могу да се дају и подаци који ће да користе свим процењивачима као прилози, и то:

- Организациона шема,
- Систематизација радних места,
- Ситуациона шема локације,
- Листе опасности и штетности,
- Листа могућих мера за отклањање ризика и др.

Измене и допуне Акта о процени ризика вршиће се по потреби, на основу сталног праћења стања безбедности и здравља на раду, од стране послодавца

Б

АКТ О ПРОЦЕНИ РИЗИКА

I

ОПШТИ ПОДАЦИ О ПОСЛОДАВЦУ

I

ОПШТИ ПОДАЦИ О ПОСЛОДАВЦУ

I – 1.1. ПОСЛОВНО ИМЕ (назив):

…….. "……."

I – 1.2. СЕДИШТЕ : XXXXXXXXXXXX

I – 1.3. АДРЕСА ..... YYYYYYYYYYYYY

I – 2 ПОДАЦИ О ЛИЦИМА КОЈА ВРШЕ ПРОЦЕНУ РИЗИКА И ЛИЦИМА КОЈА УЧЕСТВУЈУ У ПРОЦЕЊИВАЊУ РИЗИКА (име, презиме, стручна спрема, ...):

Задужује се:

……

да на основу систематског евидентирања свих могућих врста опасности и штетности на радном месту и у радној околини које могу да доведу до повређивања на раду или оштећења здравља или обољења запосленог, изврши процену ризика.

I – 3 ДЕЛАТНОСТ ПОСЛОДАВЦА

https://www.mojafirma.rs/baza-znanja/zastita-na-radu/

Заштита на раду, како је регулисана Законом о безбедности и здрављу на раду (ICл. гласник РСв, бр. 101/2005), представља спровођење и унапређиване безбедности и здравља на раду, не само лица која учествују у радним процесима, већ и лица која се затекну у радној околини. Закон прописује мере ради спречаваня повреда на раду, професионалних оболења и оболења у вези са радом. Права, обавезе и одговорности у вези са безбедношћу и здрављем на раду које прописује овај Закон, могу се детаљније и подробније уредити колективним уговором, општим актом послодавца, Уколико Послодавац нема више од десет запослених, права, обавезе и одговорности у области безбедности и здравља на раду може утврдити уговором о раду. или уговором о раду.

Према слову Закона, послодавац је дужан да донесе Акт о процени ризика у писаној форми за сва радна места у радној околини и да утврди начин и мере за њихово откланјање, а дужан је да Акт о процени ризика измени у случају појаве сваке нове опасности и промене нивоа ризика у процесу рада. Акт о процени ризика заснива се на утврђиванју свих могућих врста опасности и штетних утицаја на радном месту у радној околини, на основу којих се врши процена ризика од настанка повреда и оштећења здравља запосленог. Начин и поступак процене ризика на радном месту и у радној околини прописује министар надлежан за рад.
Послодавац је дужан да актом о процени ризика, а на основу оцене службе медицине рада, одреди посебне здравствене услове које морају испуњавати запослени за обављање одређених послова на радном месту у радној околини или за употребу поједине опреме за рад. На основу члана 37. Закона, процену ризика послодавац може да обави самостално, ако има до десет запослених и није дужан да има положен стручни испит, у следећим делатностима:

- финансијско-техничких и пословних услуга;
- занатских и личних услуга;
- образованја, науке и информација;
- угостителјства и туризма;
- трговине;
- здравствене и социјалне заштите;
- у стамбено-комуналним делатностима.

За обављање послова безбедности и здравља на раду послодавац може да одреди једног или више од својих запослених или да ангажује правно лице, односно предузетника који имају лиценцу, односно положен стручни испит у складу са овим законом.

II

ОПИС ТЕХНОЛОШКОГ И РАДНОГ ПРОЦЕСА, ОПИС СРЕДСТАВА ЗА РАД, И ЊИХОВО ГРУПИСАЊЕ И ОПИС СРЕДСТАВА ЗА ЛИЧНУ ЗАШТИТУ НА РАДУ

II

ОПИС ТЕХНОЛОШКОГ И РАДНОГ ПРОЦЕСА, ОПИС СРЕДСТВА ЗА РАД (И ЊИХОВО ГРУПИСАЊЕ) И СРЕДСТАВА И ОПРЕМЕ ЗА ЛИЧНУ ЗАШТИТУ НА РАДУ

Опис технолошког и радног процеса, опис средстава за рад која се користе у тим процесима (и њихово груписање) и опис средстава и опреме за личну заштиту на раду вршено је на начин погодан за прикупљање и процењивање потребних информација о тим процесима и средствима према постојећем стању.

Описом су обухваћени:

II -1 објекти који се користе као радни и помоћни простор, укључујући и објекте на отвореном простору, са свим припадајућим инсталацијама;

II -2 опрема за рад (машине, уређаји, постројења, инсталације, алат и сл.) која се користи у процесу рада и врши се њихово груписање;

II -3 конструкције и објекти за колективну безбедност и здравље на раду (заштита на прелазима, пролазима и прилазима, заклони од топлотних и других зрачења, заштита од удара електричне струје, општа вентилација и климатизација и сл.), опис њихове намене и начина коришћења;

II - 4 помоћне конструкције и објекти, као и конструкције и објекти који се привремено користе за рад и кретање запослених (скела, радна платформа, тунелска подграда, конструкција за спречавање одрона земље при копању дубоких ровова и сл.);

друга средства за рад која се користе у процесу рада или су на било који начин повезана са процесом рада, њихова намена и начин коришћења;

II - 5 средства и опрема за личну заштиту на раду;

II - 6 сировине, материјали који се користе и

други потребни елементи.

II – 1

ОБЈЕКТИ КОЈИ СЕ КОРИСТЕ КАО РАДНИ И ПОМОЋНИ ПРОСТОР, УКЉУЧУЈУЋИ И ОБЈЕКТЕ НА ОТВОРЕНОМ ПРОСТОРУ, СА СВИМ ПРИПАДАЈУЋИМ ИНСТАЛАЦИЈАМА

Објекти могу да се користе тако да им намена буде за канцеларије, пресвлачење, магацине, радионице, ресторан за исхрану, умиваонице, купатола, WC-е, ... у зависности од локације, врсте и обима посла као и од браја запослених.

Који ће објекти као радне и помоћне просторије, укључујући и објекте на отвореном простору да се користе зависи од случаја до случаја тј. у зависности од потребе посла.

Када буде било потребе за објектима који ће да се користе као радни и помоћни простор, укључујући и објекте на отвореном простору, са свим припадајућим инсталацијама биће приказани у овом Ату

II – 2

ОПРЕМА ЗА РАД
(МАШИНЕ, УРЕЂАЈИ, ПОСТРОЈЕЊА, ИНСТАЛАЦИЈЕ, АЛАТ И СЛ.)
КОЈА СЕ КОРИСТИ У ПРОЦЕСУ РАДА И ВРШИ СЕ ЊИХОВО ГРУПИСАЊЕ

3.1.2. Oprema za rad (mašine, urenaji, postrojenja, instalacije, alat i sl.) koja se koristi u procesu rada i vrši se njihovo grupisanje ;

3.1.2.1. **Mašine koje se koriste pri procesu rada:**

• Pri obavljanju delatnosti na gradilištu koriste se granevinske mašine :

- Toranjske dizalice - kranovi, auto dizalice, buldozeri, bageri, rovokopači, utovarivači, viljuškari, damperi, skip dizalice, pumpe za beton, auto mikseri, traktori, kamioni kiperi, itd.

3.1.2.2.**Postrojenja koja se koriste:**

• Kompresorski agregati kojima se vrši snabdevanje komprimovanim vazduhom alata (pikamera za razbijanje-štemovanje betona) za potrebe obavljanja poslova na gradilištu.

3.1.2.3.**Instalacije koje se koriste:**

• Privremene električne instalacije.

• Privremene instalacije vodovoda i kanalizacije.

3.1.2.4.**Alat koji se koristi:**

• Pri obavljanju delatnosti koristi se ručni alat i ručni električni alat u zavisnosti od struke kojom se zaposleni bavi.

II – 3

КОНСТРУКЦИЈЕ И ОБЈЕКТИ ЗА КОЛЕКТИВНУ БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЉЕ НА РАДУ (ЗАШТИТА НА ПРЕЛАЗИМА, ПРОЛАЗИМА И ПРИЛАЗИМА, ЗАКЛОНИ ОД ТОПЛОТНИХ И ДРУГИХ ЗРАЧЕЊА, ЗАШТИТА ОД УДАРА ЕЛЕКТРИЧНЕ СТРУЈЕ, ОПШТА ВЕНТИЛАЦИЈА И КЛИМАТИЗАЦИЈА И СЛ) ОПИС ЊИХОВЕ НАМЕНЕ И НАЧИНА КОРИШЋЕЊА

Радни процеси који се изводе уз употребу конструкција и објеката колективне заштите, помоћних конструкција и објеката који се привремено користе за рад и кретање запослених, процеси код којих постоји повећана опасност од повређивања или појаве професионалних обољења запослених, као и процеси при којима се користе електрични, механички и други уређаји са припадајућим инсталацијама могу да се започну тек када се обезбеди додатна документација са описом (по потреби и шемом или техничким приказом) радног процеса и мерама безбедности и здравља на раду.

Код радних процеса који се изводе уз употребу конструкција и објеката колективне заштите или помоћних конструкција и објеката за рад и кретање радника, документацију са описом (по потреби и шемом или техничким приказом) радног процеса и мера безбедности и здравља на раду треба да садржи и пројекат са доказом утврђеним прорачунима стабилности конструкције (носећих делова и конструкције у целини), односно објекта (сваке конструкције посебно и објекта у целини), за сваку појединy фазу радног процеса.

Поред пројекта за извођење са доказом стабилности, документација да садржи и део о мерама безбедности и здравља на раду при постављању (монтажа), коришћењу, одржавању и уклањању (демонтажа) конструкције или објекта.

Кад се у радном процесу користе уређаји, осим дела о мерама безбедности и здравља на раду при извођењу радног процеса да садржи и део о мерама заштите при укључивању, употреби и руковању, одржавању и престанку употребе уређаја и, ако постоје, припадајућих инсталација.

Запослени који учествују у радним процесима да се упознају пре почетка радног процеса са мерама безбедности и здравља на раду.

Уколико није уређен начин обезбеђивања мера безбедности и здравља на раду при постављању, коришћењу, одржавању и уклањању радних и помоћних просторија, производних и других места и објеката, прелаза, пролаза и прилаза за запослене, саобраћајница за возила, опреме, оруђа за рад и уређаја, средства и опреме личне заштите, конструкција и објеката колективне заштите, помоћних конструкција, као и обезбеђивање надзора над спровођењем мера безбедности и здравља на раду у процесу производње и при раду зпослених, сматраће се да безбедност и здравље на раду није утврђена на начин којим се обезбеђује безбедан рад на радном месту и радној околини.

II - 3.1 Заштита на прелазима, пролазима и прилазима као и заклони од топлотних и других зрачења

Прелази, пролази, прилази као и радне платформе и сва радна места на висини већој од 1m од тла или подлоге на коју може да се падне, ограђују се заштитном оградом. Код степеништа до 10 степеника, уколико степениште не премошћава подлогу на коју може да се падне са висине веће од 1m, ограда може да се постави само са једне стране, а код степеништа са преко 10 степеника, ограда се поставља са обе стране.

Топлотно зрачење или други пролаз топлоте од извора до места рада мора бити на подесан начин спречено, односно ограничено топлотном изолацијом, херматизацијом процеса и екранизацијом, а ако ни то није довољно - према могућности и применом даљинског управљања.

II - 3.2 Заштита од удара електричне струје

Заштитне мере од опасног дејства електричне струје код електричних инсталација и инсталационог прибора обезбеђују се уградњом материјала и опреме у складу са стандардима који утврђују начин заштите класификован према утицајима који делују на средину где је електрична струја (присуство воде, температура околине, корозивних или прљајућих материја, начин употребе и сл.).

Привремене електричне инсталације, инсталациони прибор, уређаји, опрема и постројења постављају се према техничкој документацији и приказу, а по потреби и опису мера заштите запослених од опасног дејства електричне струје.

Техничка документација са мерама заштите на раду за електричне инсталације ниског напона за објекат који се гради, дограђује, поправља, преправља или руши, као и за његове делове, израђује се на основу прописа и стандарда за привремене електричне инсталације чији су захтеви строжији, док се за радне и остале просторије (канцеларије, гардеробе, ресторани, тоалети, купатила и друге радне и помоћне просторије) израђује на основу прописа и стандарда са општим захтевима.

Радне и помоћне просторије, као и радни простори, при пројектовању и постављању привремених електричних инсталација за осветљење и погон у кругу фирме, класификују се према спољашњим утицајима, у складу са важећим стандардима.

Електричне инсталације могу да постављају, поправљају, одржавају и уклањају само стручни радници, упознати са опасностима, штетностима које се могу појавити при тим радовима и оспособљени за примену мера безбедности и здравља на раду којима се те опасности и штетности отклањају.

II - 3.3 Општа вентилација и климатизација

Потребе за грејањем, климатизацијом и вентилацијом производних и непроизводних просторија у свим објектима решити применом термотехничких постројења, машина, уређаја и инсталацијама.

II – 4

ПОМОЋНЕ КОНСТРУКЦИЈЕ И ОБЈЕКТИ, КАО И КОНСТРУКЦИЈЕ И ОБЈЕКТИ КОЈИ СЕ ПРИВРЕМЕНО КОРИСТЕ ЗА РАД И КРЕТАЊЕ ЗАПОСЛЕНИХ (СКЕЛЕ, РАДНА ПЛАТФОРМА, ТУНЕЛСКА ПОДГРАДА, КОНСТРУКЦИЈА ЗА СПРЕЧАВАЊЕ ОДРОНА ЗЕМЉЕ ПРИ КОПАЊУ ДУБОКИХ РОВОВА И СЛ. КАО И ДРУГА СРЕДСТВА ЗА РАД КОЈА СЕ КОРИСТЕ У ПРОЦЕСУ РАДА ИЛИ СУ НА БИЛО КОЈИ НАЧИН ПОВЕЗАНА СА ПРОЦЕСОМ РАДА, ЊИХОВА НАМЕНА И НАЧИН КОРИШЋЕЊА)

Скела, привремена, помоћна конструкција носи радну платформу, радни под, степениште или други прилаз на коме се на висини од 3m и већој од подлоге, обавља рад и кретање запослених, ручни пренос или ручни превоз опреме, алата и материјала.

Скеле се одржавају, користе и уклањају према техничкој документацији. Скеле које се састоје од типских елемената, осим техничке документације морају да имају и потврду о техничкој исправности сваког типског елемента уграђеног у скелу.

Пре употребе скела се прегледава од стране стручних радника који утврђују да ли је скела изведена према техничкој документацији, прописима о безбедности и здравља на раду, техничким прописима и стандардима, а код типских скела да ли уграђени елементи испуњавају услове из упутства произвођача.

Радна платформа се ослања на подлогу преко елемената за ослањање који морају да буду стабилни да пренесу силе од оптерећења са радног пода на подлогу.

Радни под радне платформе по коме се крећу и стоје запослени за време рада да је хоризонталан и тако постављен на елементе за ослањање да се по њима не може померати за време рада.

Радни под не сме да има преко ослонаца препуштене слободне крајеве, а када је издигнут од подлоге више од 1m, по слободним ивицама радног пода поставља се заштитна ограда.

Прилаз радном поду поставља се уз платформу или се ослања на њу. Начин употребе и највеће дозвољено оптерећење радне платформе утврђује одговорни радник и упознаје раднике који ће радити на радној платформи.

Помоћне конструкције и објекти, као и конструкције и објекти који се привремено користе за рад и кретање запослених као што су тунелска подграда, конструкција за спречавање одрона земље при копању дубоких ровова и сл. нису заступљени те се и неће вршити њихов опис.

II – 5

СРЕДСТВА И ОПРЕМА ЗА ЛИЧНУ ЗАШТИТУ НА РАДУ

Средства и опрема за личну заштиту на раду су сва средства, опрема и сва помоћна средства или додаци које запослени носи, држи или на било који други начин користи на раду, са циљем да га заштити од једне или више истовремено насталих опасности и/или штетности, односно да отклони или смањи ризик од настанка повреда и оштећења здравља.

Средства и опрему за личну заштиту на раду користе запослени на радном месту и у радној околини, односно приликом обављања послова и радних активности, на којима се опасности и/или штетности, односно ризици од настанка повреда и оштећења здравља, не могу отклонити или у довољној мери смањити применом техничких, технолошких, организационих и других мера у области безбедности и здравља на раду.

Обавезе послодавца о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при коришћењу средстава и опреме за личну заштиту на раду су:

1. Обезбеђивање средстава и опреме за личну заштиту на раду која морају да:

- буду израђена у складу са прописима о безбедности производа;
- одговарају постојећим условима на радном месту и у радној околини;
- буду наменски израђена за отклањање или смањење ризика на радном месту и као таква не смеју да повећавају постојеће или произведу нове ризике за безбедност и здравље запослених;
- одговарају специфичним ергономским захтевима на радном месту и здравственом стању запосленог;
- буду тако израђена да их запослени може правилно и на једноставан начин користити и после подешавања, поправке, дораде и сл.

2. Одређивање средстава и опреме за личну заштиту на раду

3. Процена средства и опреме за личну заштиту на раду која обухвата следеће елементе:

- анализу и процену ризика који не могу да се отклоне или смање другим мерама;
- особине које мора да поседује средство и/или опрема за личну заштиту на раду да би ефикасно отклонила или смањила ризике из тачке 1) овог става, као и ризике
- упоређивање особина средства и/или опреме која може да се набави, а која испуњава услове из тачке 2) овог става.

4. Коришћење средства и опреме зе личну заштиту на раду.

Послодавац је дужан да запосленима или њиховим представницима за безбедност и здравље на раду обезбеди све информације које се односе на безбедност и здравље на раду, а нарочито о мерама које се предузимају у циљу заштите безбедности и здравља на раду запослених при коришћењу средстава и опреме за личну заштиту на раду.

Минимални захтеви које је послодавац дужан да испуни у обезбеђивању примене превентивних мера при коришћењу средства и опреме за личну заштиту на раду одређени су Правилником о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при коришћењу средстава и опреме за личну заштиту на раду (Службени гласник РС број 92/08).

II – 5
СРЕДСТВА И ОПРЕМА ЗА ЛИЧНУ ЗАШТИТУ НА РАДУ

Ради заштите организма и делова тела, запосленима која су за време рада изложена одређеним врстама опасности и штетности стављају се на располагање средства личне заштите односно ставља се на располагање лична заштитна опрема, ако се дејство опасности и штетности не може другим мерама заштите на раду да отклоне.

Под личним заштитним средствима сматрају се одевни и други предмети, опрема, справе или уређаји које запослени носе при раду, а служе за спречавање оштећења здравља и других штетних последица.

Лична заштитна средства дају се запосленима када се опасности или штетности не могу на други начин да уклоне или када је у изузетним случајевима потребно да се примени лична заштитна опрема као додатна заштитна мера.

Треба тежити томе да запослени при раду што мање користи лична заштитна средства, али да их обавезно употребљавају када је то потребно.

Употреба средстава и опреме личне заштите обавезна је свуда где прети стална и прикривена опасност / штетност од механичких, хемијских, ... и других здравствених оштећења.

Средстава и опрема личне заштите се примењују као последња мера заштите запослених у немогућности да се примене одговарајуће техничке мере заштите или немогућности замене технолошког процеса мање штетности.

Радови на којима се користе средства и опрема, услови који у погледу материјала, димензија и облика мора да испуњава средство односно опрема, као и одређене врсте опасности и штетности чијем су дејству лица на раду изложена – одређена су Правилником о средствима личне заштите на раду и личној заштитној опреми објављеног у СЛ СФРЈ број 35/69.

Лична заштитна средства и опрема потребно је да испуне следеће захтеве и то да:

- ефикасно штите од повреда или штетних утицаја на организам запослених;
- омогућавају лаку покретљивост делова тела при обављању рада;
- немају неугодан мирис и не надражују кожу и дисајне органе;
- не пуштају боју у току употребе;
- задовољавају естетски критеријум;
- одговарају захтевима стандарда;

У поступку избора средстава и опреме личне заштите и давања на коришћење односно употребу, узети у обзир:

- Директиву ЕУ 89/686 – о минимуму захтева за заштиту здравља и безбедности произведених средстава и опреме личне заштите,
- Директиву ЕУ 89/656 – о минимуму захтева за заштиту здравља и безбедности приликом коришћења личне заштитне опреме од стране запослених на радном месту, и
- Правилник о средствима личне заштите на раду и личној заштитној опреми (СЛ СФРЈ број 35/69) чији је табеларни преглед дат на страницама које следе.

ГРУПИСАЊЕ И ОПИС СРЕДСТАВА И ОПРЕМЕ ЗА ЛИЧНУ ЗАШТИТУ НА РАДУ

Груписање и опис средстава и опреме за личну заштиту на раду омогућава уједначеност карактеристика, лакше снабдевање, складиштење и мање трошкове.

У ту сврху користити Правилник о средствима личне заштите на раду и личној заштитној опреми објављен у СЛ СФРЈ број 35/69 и чији табеларн преглед следи:

ТАБЕЛАРНИ ПРЕГЛЕД ПРАВИЛНИКА О СРЕДСТВИМА ЛИЧНЕ ЗАШТИТЕ НА РАДУ И ЛИЧНОЈ ЗАШТИТНОЈ ОПРЕМИ

СРЕДСТВО - ОПРЕМА ЗА ЗАШТИТУ ДЕЛОВА ТЕЛА И ОРГАНА	КРАЋИ ОПИС	ЧЛАН
ГЛАВА		
* шлем	грађевински, ватрогасни, рударски:	11.
* шешир од сламе, марама	за заштиту од сунчеве светлости:	12.
* капа, качкет, густа мрежица марама	за заштиту од прашине:	14.
ОЧИ И ЛИЦЕ		
* заштитне наочари	за ручне радове:	15
* заштитне наочари	за машинске радове:	16
* заштитне наочари са тамним стаклом	за засенчење до броја 6:	18
* заштитне наочари са обичном заштитом	за ручне и машинске радове:	17
* заштитне наочари са кобалт стаклом	за заваривања струја до 30 А:	19
* заштитне наочари са триплекс стаклом	за нагризујуће и надражујуће материје:	20
* заштитне наочари од жичане мреже	за заштиту од летећих честица:	22
* штитник за електроваријоце	ручни или наглавни:	23
* штитник за очи и лице	преклопан или непреклопан:	24
* штитник за очи	заштита очију из свих смерова:	25
СЛУХ		
* вата за заштиту слуха од буке	за јачину до 75 dB:	26
* ушни чеп за заштиту слуха од буке	за јачину до 85 dB:	26
* ушни штитник за заштиту слуха од буке	за јачину до 105 dB:	26
ДИСАЈНИ ОРГАНИ		
* респиратор	за заштиту од неагресивних и неотровне прашине:	27
* респиратор	где нема SiO_2:	27
* респиратор	где има SiO_2 и радиоактивних честица:	27
* респиратор	за мање концентрације штетности:	27
* цевна маска за заштиту органа за дисање	за мање од 16% O_2:	27
* цевна маска са капуљачом или шлемом за заштиту органа за дисање	као и главе и врата:	27
* гасна маска за заштиту органа за дисање	за више од 16% O_2:	27
* апарат са кисеоником и компримованим ваздухом	за мање од 16% O_2:	27
РУКЕ		
* обичне кожне рукавице	против механичких повреда:	29
* кожне рукавице са челичним закивцима или плочицама за грубе радове	за сигурнију заштиту:	29
* постављене кожне рукавице	за мање од +5 °C:	29
* рукавице од негориве тканине (азбест и слично)	при ливењу:	29
* рукавице за вариоце и резаче метала пламеном	штити од варница:	29
* рукавице од природне или од синтетичке гуме	влага, отров:	29
* рукавице од пластичног материјала	органске киселине:	29
* гумене рукавице за електричаре	за мање од 650 V:	29
* заштитни прстен од коже или од пластичног материјала	због механичких повреда:	29
* штитник за длан или надлактицу	за заштиту од опекотина:	29

НОГЕ

* кожна коленица ....за радове у клечећем положају: 30.
* заштитна потколеница ....заштита ногу од варница: 31.
* гумена обућа за електричаре ....ципеле, каљаче, чизме: 32.
* ципеле са ђоном од топлотно-изолационог материјала ....за заштиту од хладноће: 32.
* кожне ципеле за вариоце и резаче метала .....за заштиту од температуре: 32.
* кожне или гумене ципеле односно чизме са ....штити прсте: 32.
* кожна обућа (каљаче, чизме, ципеле) .....и за хемијске погоне: 32.

РУЧНИ ЗГЛОБ, РАМЕ И КИЧМА

* кожни штитник за ручни зглоб ....и када су вибрације: 35.
* кожни штитник за раме ....за теже од 15 kg: 36.
* заштитни грудњак ....против деформације кичме: 37.

ТРБУШНИ ОРГАНИ

* кожни појас или специјално ојачана кецеља ....механичке повреде: 38.
* заштитна простирка од коже или другог изолационог материјала .... за заштиту од влаге: 38.

ТЕЛО

* одело од платна (кепер или слично) .....или комбинезон: 39.
* одело од импрегнираног непромочног платна .....за влажна места: 32.
* одело од јаког гумираног платна .....нагризујуће, отровне и заразне материје; вода: 39.
* одело од азбеста или алуминијумских фолија ....за гашење пожара: 39.
* одело од тканине које не пропуштајтоплоту .....за вариоце: 39.
* заштитна прегача од коже, азбеста или сличног материјала ....за вариоце: 41.
* заштитна прегача од коже или сл. ојачана закивцима - плочицама .... од механичких повреда: 41.
* заштитна азбесна прегача .....у топионицама: 41.
* заштитна прегача од гумираног платна ....влага: 41.

ЈОНИЗУЈУЋЕ ЗРАЧЕЊЕ

* заштитна прегача и заштитне рукавице ....од оловне гуме: 42.
* респиратор са цедилом за заштиту органа за дисање ....од радиоактивне и јонизујуће прашине: 42.

АТМОСФЕРСКИ УТИЦАЈИ

* кишна кабаница за рад на отвореном простору ....непромочива: 43.
* кишна кабаница (за чуваре, транспортне раднике) .....киша, ветар: 43.
* кишна капуљача .....киша, ветар: 43.
* капуљача од импрегнираног материјала ....транспортни радници: 43.
* бунда или опакуља за заштиту од хладноће зими на отвореном простору .... или кабинама: 43.
* постављено одело .....камион, дизалица: 43.
* штитник за уши .....за хладноћу: 43.
* постављене рукавице, постављене ципеле или чизме ....ваљанке: 43.

ПАД СА ВИСИНЕ

* заштитни опасач ....за заштиту од пада са висине: 44.

ДАВЉЕЊЕ У ВОДИ

* заштитни појас ....за заштиту од дављења у води: 45.

СРЕДСТВА / ОПРЕМА ЗА ЛИЧНУ ЗАШТИТУ НА РАДУ

Табела по узору Прилога 1 из ПРАВИЛНИКА О ПРЕВЕНТИВНИМ МЕРАМА ЗА БЕЗБЕДАН И ЗДРАВ РАД ПРИ КОРИШЋЕЊУ СРЕДСТАВА ЗА ЛИЧНУ ЗАШТИТУ (СГ РС92/08)

РАДНО МЕСТО		ДЕЛОВИ ТЕЛА					
		Глава		Руке	Ноге	Остало	
		Лобања Уши Очи	Дисајни путеви Лице Цела глава	Шака Остали делови	Стопало Остали делови	Кожа Труп	Унутрашњи органи Цело тело

II – 6

СИРОВИНЕ И МАТЕРИЈАЛИ КОЈИ СЕ КОРИСТЕ ИДРУГИ ПОТРЕБНИ ЕЛЕМЕНТИ

КРЕЧ

хидратисани креч, хидраулични креч. ... ;

ГИПС

алабастер гипс, штрук гипс, гипс за кошуљице и подлоге (естрих), ... ;

ЦЕМЕНТ

цемент на бази портланд цементног клинкера (портланд цемент, бели портланд цемент, ...), специјалне врсте цемента (алуминатни цемент, ...), ... ;

МАЛТЕР

кречни малтер, цементни малтер, продужни малтер, гипсани малтер, ... ;

БЕТОН

обичан / неармирани бето, армирани бетон, ... ;

ДРВО

греде, летве, даске, дрвене конструкције, ... ;

ГВОЖЂЕ И ЧЕЛИК

глатка арматура, ребраста арматура, мрежаста глатка арматура, ребраста мрежаста арматура, жице, конструктивни елементи од гвожђа и челика, ... ;

КЕРАМИЧКИ МАТЕРИЈАЛИ

пуне и фасадне пуне опеке од глине, шупље опеке и блокови од глине, шупљи блокови од глине за међуспратне конструкције, црепови од глине, ... ;

КАМЕН

природни песак и шљунак, камен обрађен тесањем, дробљен и млевен камен, ... ;

СТАКЛО

све врсте равних стакала као и профилисана и термо стакла, ... ;

ОСТАЛЕ СИРОВИНЕ И МАТЕРИЈАЛИ КОЈИ СЕ КОРИСТЕ И ДРУГИ ПОТРЕБНИ ЕЛЕМЕНТИ:

угљоводонична везива и материјали, елементи од пластичне масе, хидроизолациони материјали, материјали за топлотну заштиту, материјали за звучну заштиту, боје и лакови, лан, кудеља, јута, плута, стиропор, лепкови, салонит, таролит, хераклит, ксилолит, дурисол, разни метални лимови и табле (алуминијум, бакар, поцинковани лим, ...), ... ;

III

СНИМАЊЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ РАДА

III

СНИМАЊЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ РАДА

Снимање организације рада обухвата увид у акта послодавца којим се уређује унутрашње уређење, односно организација и систематизација радних места за обављање послова из делатности које обавља и другу документацију која се односи на организацију рада, као и непосредну проверу прописане, односно утврђене организације рада и фактичког стања организације рада.

СПИСАК РАДНИХ МЕСТА

	НАЗИВ РАДНОГ МЕСТА	БРОЈ ЗАПОСЛЕНИХ
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		
9.		
10.		
	Укупно запослених:	

	САСТАВ ЗАПОСЛЕНИХ	БРОЈ ЗАПОСЛЕНИХ
1.	Жене	
2.	Мушкараци	
3.	Млађи од 18 година	
4.	Инвалиди	
5.	Са професионалним обољењима	
	Укупно запослених:	

III – 1

ПОСЛОВИ, НАЗИВ, ЛОКАЦИЈА И БРОЈ ЗАПОСЛЕНИХ НА РАДНИМ МЕСТИМА

ПОСЛОВИ, НАЗИВ:

1. Демонтаже и рушења
2. Земљани радови
3. Зидарски радови
4. Бетонски и арм. бет. радови
5. Тесарски радови
6. Покривачки радови
7. Изолатерски радови
8. Грађевинска столарија
9. Столарски радови
10. Браварски радови
11. Лимарски радови
12. Стаклорезачки радови
13. Керамичарски радови
14. Терацерски радови
15. Каменорезачки радови
16. Паркетарски радови
17. Подополагачки радови
18. Тапетарски радови
19. Ролетнарски радови
20. Сувомонтажни радови
21. Гипсарски радови
22. Фасадерски радови
23. Ликорезачки радови
24. Молерско фарбарски радови
25. Водовод
26. Канализација
27. Санитарни уређаји
28. Остали послови из делатности

ЛОКАЦИЈА И БРОЈ ЗАПОСЛЕНИХ НА РАДНИМ МЕСТИМА

Радна места могу да буду на следећим локацијама:

Локација 1

Непокретни / фиксни објекти и радна места у тим објектима (канцеларије, радионице и сл.);

Локација 2

Менљива / еволутивна радна места на којима се запослени креће у току обављања свог посла (градилишта, ...);

Локација 3

Покретна радна местса (транспорт материјала, транспорт опреме, ...).

Број запослених на радним местима је променљив и зависи како од обима посла тако и од рока који се тражи за завршетак радова.

III – 2

УСЛОВИ ЗА ЗАСНИВАЊЕ РАДНОГ ОДНОСА

Свако може слободно, равноправно и под једнаким условима, на начин одређен законом засновати радни однос ако испуњава услове предвиђене законом.

Лице се прима у радни однос код послодавца на основу:

1) акта о избору односно постављењу, у складу са Законом
2) коначне одлуке послодавца о избору између пријављених кандидата,
3) споразума о преузимању запосленог.

Лице радни однос заснива даном ступања на рад.

Радни однос код послодавца може засновати лице које испуњава следеће услове:

1) да је држављанин Србије ,
2) да је пунолетно,
3) да има општу здравствену способност,
4) да има одговарајућу стручну спрему,
5) да није осуђивано за кривично дело на безусловну казну затвора од најмање шест месеци или за кажњиво дело које га чине неподобним за обављање послова код послодавца,
6) да се против њега не води кривични поступак,
7) да испуњава друге услове утврђене законом, другим прописом.

Страни држављанин или лице без држављанства може засновати радни однос код послодавца у складу са законом.

Послодавац доноси одлуку о потреби попуне упражњеног радног места.

Послодавац може да одреди да се, у поступку избора кандидата, изврши провера њихових стручних и радних способности.

Запосленом који за време пробног рада није показао одговарајуће радне и стручне способности, радни однос се отказује даном истека времена за пробни рад.

Запослени који је за време пробног рада показао одговарајуће радне и стручне способности, остаје у радном односу на неодређено време и наставља да ради на истим пословима.

Радни однос на одређено време може да се заснује када обављање одређеног посла по својој природи траје одређено време и када треба заменити запосленог који је привремено одсутан.

Радни однос заснован ради обављања одређеног посла који по својој природи траје одређено време, непрекидно или с прекидима не може да траје дуже од 12 месеци.

Радни однос на одређено време ради замене привремено одсутног запосленог може се засновати до повратка тог запосленог.

Радни однос заснован на одређено време престаје истеком рока за који је заснован, односно повратком на рад запосленог који је привремено одсуствовао.

Одлуку о пријему у радни однос на одређено време доноси послодавац.

III – 3

РАДНО ВРЕМЕ И ВРЕМЕ ПРОВЕДЕНО НА ОДРЕЂЕНИМ ПОСЛОВИМА

Пуно радно време траје 40 часова у радној недељи.

Запосленом који ради на нарочито тешким, напорним и за здравље штетним пословима утврђеним законом на којима, и поред примене одговарајућих мера заштите на раду, средстава и опреме личне заштите, постоји повећано штетно дејство на њихово здравље радно време се скраћује највише десет часова недељно (послови са повећаним ризиком).

Скраћено радно време утврђује се на основу стручне анализе послова у складу са законом.

Запослени који ради скраћено радно време има сва права као да ради пуно радно време.

ПРЕКОВРЕМЕНИ РАД

По налогу послодавца, запослени је обавезан да ради дуже од пуног радног времена у случају више силе, изненадног повећања обима посла и у другом случају када је неопходно да се у одређеном року заврши посао који је планиран (у даљем тексту: прековремени рад).

Прековремени рад не може да траје дуже од осам часова недељно, нити дуже од четири часа дневно по запосленом.

Запослени може број сати проведених на прековременом раду искористити као слободне дане, уз сагласност послодавца одмах по престанку околности које су проузроковале прековремени рад, а најкасније до истека календарске године.

Радни дан, по правилу, траје осам часова.

Радна недеља траје пет радних дана.

Распоред радног времена у оквиру радне недеље утврђује послодавац.

Изузетно послодавац може радну недељу организовати и на други начин.

Послодавац може извршити прерасподелу радног времена када то захтевају природа посла, организација рада, боље коришћење средстава рада, рационалније коришћење радног времена и извршење одређеног посла у утврђеним роковима.

Прерасподела радног времена врши се тако да укупно радно време запослених у току календарске године у просеку не буде дуже од пуног радног времена.

Прерасподела радног времена не сматра се прековременим радом.

У случају прерасподеле радног времена, радно време у току радне недеље не може бити дуже од 60 сати.

На пословима на којима је уведено скраћено радно време не може се вршити прерасподела радног времена.

Запосленом који у току календарске године у једном периоду ради дуже, а у другом краће од пуног радног времена, коришћење дневног и недељног одмора може се одредити на други начин и у другом периоду, под условом да му се дневни и недељни одмор обезбеди у периоду који не може бити дужи од 30 дана.

За време рада запослени има право на одмор између два радна дана у трајању од најмање десет часова непрекидно.

НОЋНИ РАД

Рад који се обавља у времену од 22.00 сата до 6.00 сати наредног дана сматра се ноћним радом.

Ако је рад организован у сменама, мора се обезбедити измена смена, тако да запослени не ради непрекидно ноћу више од једне радне недеље.

Запослени може да ради непрекидно ноћу дуже од једне радне недеље само уз своју писмену сагласност.

ОДМОР У ТОКУ ДНЕВНОГ РАДА

Запослени који ради пуно радно време има право на одмор у току дневног рада у трајању од најмање 30 минута.

Запослени који ради дуже од четири, а краће од шест часова дневно има право на одмор у току рада у трајању од најмање 15 минута.

Одмор у току дневног рада не може се користити на почетку и на крају радног времена.

Време одмора у току дневног рада урачунава се у радно време.

Ако природа посла не дозвољава прекид рада, одмор у току дневног рада организује се на начин којим се обезбеђује да се рад не прекида.

Одлуку о распореду коришћења одмора у току дневног рада доноси послодавац.

ДНЕВНИ ОДМОР

Запослени има право на одмор између два узастопна радна дана у трајању од најмање дванаест сати непрекидно, ако није друкчије одређено.

НЕДЕЉНИ ОДМОР

Запослени има право на недељни одмор у трајању од најмање 24 часа непрекидно.

Ако је неопходно да запослени ради на дане свог недељног одмора, мора му се обезбедити један дан одмора у току наредне недеље.

ГОДИШЊИ ОДМОР

За сваку календарску годину запослени има право на годишњи одмор у трајању од најмање 18, а највише 25 радних дана.

Запослени са навршених 30 година пензијског стажа има право на годишњи одмор у трајању од 30 радних дана.

Запослени који први пут заснива радни однос или има прекид радног односа дужи од 30 радних дана, стиче право да користи годишњи одмор после шест месеци непрекидног рада.

Запослени се не може одрећи права на годишњи одмор, нити му се то право може ускратити.

Дужину и време коришћења годишњих одмора утврђује послодавац или лица које он овласти решењем, које се доставља запосленом најкасније 15 дана пре датума одређеног за почетак коришћења годишњег одмора.

Послодавац или лице које он овласти, може изменити време одређено за коришћење годишњег одмора ако то захтевају потребе посла или сам запослени.

При утврђивању дужине годишњег одмора радна недеља се рачуна као пет радних дана.

Годишњи одмор може се користити у два дела.

III – 4

ОДСТУПАЊА ПРОПИСАНЕ ОДНОСНО УТВРЂЕНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ РАДА ОД ФАКТИЧКОГ СТАЊА ОРГАНИЗАЦИЈЕ РАДА

Описи послова за свако систематизовано радно место, којим се разрађују услови које запослени треба да испуњава за њихово успешно обављање, саставни су део Правилника о систематизацији радних места и коефицијентима за вредновање радних места.

Послове који нису обухваћени описом послова или се накнадно јаве у процесу рада, обавља, по налогу послодавца, запослени који обавља сличне или сродне послове

Послодавац, при издавању налога за обављање послова изван послова описаних у опису послова или на другом радном месту, обавезан да:

- претходно утврди да ли је запослени оспособљен за њихово безбедно обављање и
- ако је то потребно, обезбеди претходно и додатно оспособљавање запосленог.

Запослени треба да су довољно упознати са описима послова које обављају, како би благовремно уочили недостатке у примењеним мерама безбедности и здравља на раду, односно могуће непосредне опасности по живот и здравље.

Описи послова да су прилагођени принципима безбедности и здравља на раду и треба да садрже допунске услове за заснивање радног односа или распоређивање, односно обављање послова: назнаку да је радно место са посебним условима рада, односно са повећаним ризиком, рад у сменама или ноћу, посебне здравствене способности неопходне за рад и употребу опреме за рад, обавеза претходног и периодичног здравственог прегледа, обавеза коришћење опреме и средстава личне заштите на раду и сл.

IV

ПРЕПОЗНАВАЊЕ И УТВРЂИВАЊЕ ОПАСНОСТИ И ШТЕТНОСТИ НА РАДНОМ МЕСТУ И У РАДНОЈ ОКОЛИНИ

IV

ПРЕПОЗНАВАЊЕ И УТВРЂИВАЊЕ ОПАСНОСТИ И ШТЕТНОСТИ НА РАДНОМ МЕСТУ И У РАДНОЈ ОКОЛИНИ

Препознавање и утврђивање опасности и штетности на радном месту и у радној околини вршени су на основу:

1. података који су прикупљени из документације којом располаже послодавац,
2. посматрања и праћења процеса рада на радном месту,
3. прибављених потребних информација од запослених и информација из других извора и
4. разврставања у врсте прикупљених података, односно могућих опасности и штетности на које ти подаци указују.

При утврђивању података о опасностима и штетностима на радном месту и у радној околини пошло се од постојећег стања безбедности и здравља на раду као што су:

1. стручни налази о извршеним прегледима и испитивањима средстава за рад,
2. стручни налази о извршеним испитивањима услова радне околине,
3. извештаји о претходним и периодичним лекарским прегледима запослених,
4. подаци о повредама на раду, професионалним болестима и обољењима у вези са радом,
5. средствима и опремом за личну заштиту на раду,
6. анализа предузетих мера ради спречавања повреда на раду,
7. професионалне болести и обољења у вези са радом,
8. инспекцијских налаза о извршеном надзору,
9. упутства за безбедан рад,
10. документација за употребу и одржавање, односно паковање, транспорт, коришћење, складиштење, уништавање и др.

Препознавање и утврђивање опасности и штетности на радним местима и радној околини извршено је на основу:

- члана 8. Правилника о начину и поступку процене ризика на радном месту и радној околини (СГ број 72/06) ..... приказаног табелом IV-1,
- члана 9. Правилника о начину и поступку процене ризика на радном месту и радној околини (СГ број 72/06) ..... приказаног табелом IV-2,
- анкете / анализе која је спроведена међу запосленима.

IV - 1 ОПАСНОСТИ

Груписање према Правилнику о начину и поступку процене ризика на радном месту и радној околини (СГ РС 72/06 и 84/06 члан 8.)

		ОПИС ОПАСНОСТИ
I		**МЕХАНИЧКЕ ОПАСНОСТИ, КОЈЕ СЕ ПОЈАВЉУЈУ КОРИШЋЕЊЕМ ОПРЕМЕ ЗА РАД КАО ШТО СУ:**
1	*1*	НЕДОВОЉНА БЕЗБЕДНОСТ ЗБОГ РОТИРАЈУЋИХ ИЛИ ПОКРЕТНИХ ДЕЛОВА
2	*2*	СЛОБОДНО КРЕТАЊЕ ДЕЛОВА ИЛИ МАТЕРИЈАЛА КОЈИ МОГУ НАНЕТИ ПОВРЕДУ ЗАПОСЛЕНОМ
3	*3*	УНУТРАШЊИ ТРАНСПОРТ И КРЕТАЊЕ РАДНИХ МАШИНА ИЛИ ВОЗИЛА, КАО И ПОМЕРАЊЕ ОДРЕЂЕНЕ ОПРЕМЕ ЗА РАД
4	*4*	КОРИШЋЕЊЕ ОПАСНИХ СРЕДСТАВА ЗА РАД, КОЈЕ МОГУ ПРОУЗРОКОВАТИ ЕКСПЛОЗИЈЕ ИЛИ ПОЖАР
5	*5*	НЕМОГУЋНОСТ ИЛИ ОГРАНИЧЕНОСТ ПРАВОВРЕМЕНОГ УКЛАЊАЊА КОЈЕ МОГУ ПРОУЗРОКОВАТИ ЕКСПЛОЗИЈЕ ИЛИ ПОЖАР СА МЕСТА РАДА, ИЗЛОЖЕНОСТ ЗАТВАРАЊУ, МЕХАНИЧКОМ УДАРУ, ПОКЛАПАЊУ И СЛ.
6	*6*	ДРУГИ ФАКТОРИ КЈИ МОГУ ДА СЕ ПОЈАВЕ КАО МЕХАНИЧКИ ИЗВОРИ ОПАСНОСТИ
II		**ОПАСНОСТИ КОЈЕСЕ ПОЈАВЉУЈУ У ВЕЗИ СА КАРАКТЕРИСТИКАМА РАДНОГ МЕСТА КАО ШТО**
7	*1*	ОПАСНЕ ПОВРШИНЕ (ПОДОВИ И СВЕ ВРСТЕ ГАЗИШТА, ПОВРШИНЕ СА КОЈИМА ЗАПОСЛЕНИ ДОЛАЗЕ У ДОДИР, А КОЈЕ ИМАЈУ:
		ОШТРЕ ИВИЦЕ - РУБОВЕ
		ШИЉКЕ
		ГРУБЕ ПОВРШИНЕ
		ИЗБОЧЕНЕ ДЕЛОВЕ
		И СЛИЧНО
8	*2*	РАД НА ВИСИНИ ИЛИ ДУБИНИ, У СМИСЛУ ПРОПИСА О БиЗНР
9	*3*	РАД У СКУЧЕНОМ, ОГРАНИЧЕНОМ ИЛИ ОПАСНОМ ПРОСТОРУ:
		ИЗМЕЂУ ДВА ИЛИ ВИШЕ ФИКСИРАНИХ ДЕЛОВА
		ИЗМЕЂУ ПОКРЕТНИХ ДЕЛОВА ИЛИ ВОЗИЛА
		РАД У ЗАТВОРЕНОМ ПРОСТОРУ КОЈИ ЈЕ НЕДОВОЉНО ОСВЕТЉЕН ИЛИ ПРОВЕТРЕН И СЛ.
10	*4*	МОГУЋНОСТ КЛИЗАЊА ИЛИ СПОТИЦАЊА (МОКРЕ ИЛИ КЛИЗАВЕ ПОВРШИНЕ)
11	*5*	ФИЗИЧКА НЕСТАБИЛНОСТ РАДНОГ МЕСТА
12	*6*	МОГУЋНОСТ ПОСЛЕДИЦЕ ИЛИ СМЕТЊЕ УСЛЕД ОБАВЕЗНЕ УПОТРЕБЕ СРЕДСТАВА ИЛИ ОПРЕМЕ ЗА ЛИЧНУ ЗАШТИТУ НА РАДУ
13	*7*	УТИЦАЈИ УСЛЕД ОБАВЉАЊА ПРОЦЕСА РАДА КОРИШЋЕЊЕМ НЕОДГОВАРАЈУЋИХ ИЛИ НЕПРИЛАГОЂЕНИХ МЕТОДА РАДА
14	*8*	ДРУГЕ ОПАСНОСТИ КОЈЕ СЕ МОГУ ПОЈАВИТИ У ВЕЗИ СА КАРАКТЕРИСТИКАМА РАДНОГ МЕСТА И НАЧИНОМ РАДА
		КОРИШЋЕЊЕ СРЕДСТАВА И ОПРЕМЕ ЗА ЛИЧНУ ЗАШТИТУ НА РАДУ КОЈА ОПТЕРЕЋУЈУ ЗАПОСЛЕНОГ
		ОСТАЛО И СЛИЧНО
III		**ОПАСНОСТИ КОЈЕ СЕ ПОЈАВЉУЈУ КОРИШЋЕЊЕМ ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ КАО ШТО СУ:**
15	*1*	ОПСНОСТ ОД ДИРЕКТНОГ ДОДИРА СА ДЕЛОВИМА ЕЛЕКТРИЧНЕ ИНСТАЛАЦИЈЕ И ОПРЕМЕ ПОД НАПОНОМ
16	*2*	ОПАСНОСТ ОД ИНДИРЕКТНОГ ДОДИРА
17	*3*	ОПАСНОСТИ ОД ТОПЛОТНОГ ДЕЈСТВА КОЈЕ РАЗВИЈАЈУ ЕЛЕКТРИЧНА ОПРЕМА И ИНСТАЛАЦИЈЕ:
		ПРЕГРЕВАЊЕ
		ПОЖАР
		ЕКСПЛОЗИЈА
		ЕЛЕКТРИЧНИ ЛУК
		ВАРНИЧЕЊЕ
18	*4*	ОПАСНОСТ УСЛЕД УДАРА ГРОМА И ПОСЛЕДИЦА АТМОСФЕРСКОГ НАЕЛЕКТРИСАЊА
19	*5*	ОПАСНОСТ ОД ШТЕТНОГ УТИЦАЈА ЕЛЕКТРОСТАТИЧКОГ НАЕЛЕКТРИСАЊА
20	*6*	ДРУГЕ ОПАСНОСТИ КОЈЕ СЕ МОГУ ПОЈАВИТИ У ВЕЗИ СА КОРИШЋЕЊЕМ ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ
IV		**ОПАСНОСТИ КОЈЕ НИСУ ПРЕДВИЂЕНЕ ПРАВИЛНИКОМ**

БРАТИСЛАВ М. СТАНКОВИЋ Пр.152-02-000572/2006-01

IV - 2 ШТЕТНОСТИ

Груписање према Правилнику о начину и поступку процене ризика на радном месту и радној околини (СГ РС 72/06 и 84/06 члан 9.)

			ОПИС ШТЕТНОСТ
I			ШТЕТНОСТУИ КОЈЕ НАСТАЈУ У ПРОЦЕСУ РАДА КАО ШТО СУ:
	21	1	ХЕМИЈСКЕ ШТЕТНОСТИ ПРАШИНА И ДИМОВИ
			УДИСАЊЕ
			ГУШЕЊЕ
			УНОШЕЊЕ У ОРГАНИЗАМ
			ПРОДОР У ТЕЛО КРОЗ КОЖУ
			ОПЕКОТИНЕ
			ТРОВАЊЕ
			СЛИЧНО/ОСТАЛО
	22	2	ФИЗИЧКЕ ШТЕТНОСТИ
			БУКА
			ВИБРАЦИЈЕ
	23	3	БИОЛОШКЕ ШТЕТНОСТИ
			ИНФЕКЦИЈЕ
			ИЗЛАГАЊЕ МИКРООРГАНИЗМИМА
			ИЗЛАГАЊЕ АЛЕРГЕНТИМА
	24	4	ШТЕТНИ УТИЦАЈИ МИКРОКЛИМЕ
			ВИСОКА ТЕМПЕРАТУРА
			НИСКА ТЕМПЕРАТУРА
			ВЛАЖНОСТ ВАЗДУХА
			БРЗИНА СТРУЈАЊА ВАЗДУХА
	25	5	НЕОДГОВАРАЈУЋА - НЕДОВОЉНА ОСВЕТЉЕНОСТ
	26	6	ШТЕТНИ УТИЦАЈИ ЗРАЧЕЊА
			ТОПЛОТНОГ
			ЈОНИЗУЈУЋЕГ
			НЕЈОНИЗУЈУЋЕГ
			ЛАСЕРСКОГ
			УЛТРАЗВУЧНОГ
	27	7	ШТЕТНИ КЛИМАТСКИ УТИЦАЈИ
			РАД НА ОТВОРЕНОМ
			ОСТАЛО
	28	8	ШТЕТНОСТИ КОЈЕ НАСТАЈУ КОРИШЋЕЊЕМ ОПАСНИХ МАТЕРИЈА У
			ПРОИЗВОДЊИ
			ТРАНСПОРТУ
			ПАКОВАЊУ
			СКЛАДИШТЕЊУ
			УНИШТАВАЊУ
			ОСТАЛО
	29	9	ДРУГЕ ШТЕТНОСТИ КОЈЕ СЕ ПОЈАВЉУЈУ У РАДНОМ ПРОЦЕСУ, А КОЈЕ МОГУ ДА БУДУ УЗРОК
			ПОВРЕДЕ НА РАДУ ЗАПОСЛЕНОГ
			ПРОФЕСИОНАЛНОГ ОБОЉЕЊА
			ОБОЉЕЊА У ВЕЗИ СА РАДОМ
II			ШТЕТНОСТИ КОЈЕ ПРОИСТИЧУ ИЗ ПСИХИЧКИХ И ПСИХОФИЗИОЛОШКИХ НАПОРА КОЈИ СУ УЗРОЧНО ВЕЗУЈУ ЗА РАДНО МЕСТО И ПОСЛОВЕ КОЈЕ ЗАПОСЛЕНИ ОБАВЉА, КАО ШТО СУ
	30	1	НАПОРИ ИЛИ ТЕЛЕСНА НАПРЕЗАЊА
			РУЧНО ПРЕНОШЕЊЕ ТЕРЕТА
			ГУРАЊЕ ИЛИ ВУЧЕЊЕ ТЕРЕТА
			РАЗНЕ ДРУГЕ ПОВЕЋАНЕ ТЕЛЕСНЕ АКТИВНОСТИ И СЛ
	31	2	НЕФИЗИОЛОШКИ ПОЛОЖАЈ ТЕЛА КАО ШТО ЈЕ ДУГОТРАЈНО
			СТАЈАЊЕ
			СЕДЕЊЕ
			ЧУЧАЊЕ
			КЛЕЧАЊЕ
			СЛИЧНО/ОСТАЛО
	32	3	НАПОРИ ПРИ ОБАВЉАЊУ ОДРЕЂЕНИХ ПОСЛОВА КОЈИ ПРОУЗРОКУЈУ ПСИХОЛОШКА ОПТЕРЕЋЕЊА
			СТРЕС
			МОНОТОНИЈА
			СЛИЧНО / ОСТАЛО
	33	4	ОДГОВОРНОСТИ КАОШТО СУ У:
			ПРИМАЊУ И ПРЕНОШЊУ ИНФОРМАЦИЈА
			КОРИШЋЕЊЕ ОДГОВАРАЈУЋЕГ ЗНАЊА И СПОСОБНОСТИ
			ПРАВИЛИМА ПОНАШАЊА
			БРЗИНИ ИЗМЕНЕ РАДНИХ ПРОЦЕСА
			ИНТЕЗИТЕТУ РАДА
			ПРОСТОРНА УСЛОВЉЕНОСТ РАДНОГ МЕСТА
			КОНФЛИКТНЕ СИТУАЦИЈЕ
			РАД СА СТРАНКАМА И НОВЦЕМ
			НЕДОВОЉНА МОТИВАЦИЈА ЗА РАД
			РУКОВОЂЕЊУ
			СЛИЧНО / ОСТАЛО
III	34		ШТЕТНОСТИ ВЕЗАНЕ ЗА ОРГАНИЗАЦИЈУ РАДА КАО ШТО СУ:
			РАД ДУЖИ ОД ПУНОГ РАДНОГ ВРЕМЕНА (ПРЕКОВРЕМЕНИ РАД)
			РАД У СМЕНАМА
			СКРАЋЕНО РАДНО ВРЕМЕ
			РАД НОЋУ
			ПРИПРАВНОСТ ЗА СЛУЧАЈ ИНТЕРВЕНЦИЈЕ
			СЛИЧНО / ОСТАЛО
IV			ОСТАЛЕ ШТЕТНОСТИ КОЈЕ СЕ ПОЈАВЉУЈУ НА РАДНОМ МЕСТУ КАО ШТО СУ:
	35	1	ШТЕТНОСТИ КОЈЕ ПРОУЗРОКУЈУ ДРУГА ЛИЦА
			НАСИЉЕ ПРЕМА ЛИЦИМА КОЈА РАДЕ НА ШАЛТЕРИМА
			ЛИЦА НА ОБЕЗБЕЂЕЊУ
			СЛИЧНО И ОСТАЛО
	36	2	РАД СА ЖИВОТИЊАМА
	37	3	РАД У АТМОСФЕРИ СА ВИСОКИМ ИЛИ НИСКИМ ПРИТИСКОМ
	38	4	РАД У БЛИЗИНИ ВОДЕ ИЛИ ИСПОД ПОВРШИНЕ ВОДЕ
V	39		ШТЕТНОСТИ КОЈЕ НИСУ ПРЕДВИЂЕНЕ ПРАВИЛНИКОМ А ПОЈАВЉУЈУ СЕ:

БРАТИСЛАВ М. СТАНКОВИЋ, 152-02-00005/2006-01

ЛЕГЕНДА ЗА ОБРАЗАЦ ТАБЕЛАРНИ ПРЕГЛЕД ПРЕПОЗНАТИХ И УТВРЂЕНИХ ОПАСНОСТИ И ШТЕТНОСТИ НА РАДНОМ МЕСТУ И РАДНОЈ ОКОЛИНИ

ОПАСНОСТИ (члан 8.)

1. МЕХАНИЧКЕ ОПАСНОСТИ	1	НЕДОВОЉНА БЕЗБЕДНОСТ ЗБОГ РОТИРАЈУЋИХ ИЛИ ПОКРЕТНИХ ДЕЛОВА
	2	СЛОБОДНО КРЕТАЊЕ ДЕЛОВА ИЛИ МАТЕРИЈАЛА КОЈИ МОГУ НАНЕТИ ПОВРЕДУ ЗАПОСЛЕНОМ
	3	УНУТРАШЊИ ТРАНСПОРТ И КРЕТАЊЕ РАДНИХ МАШИНА ИЛИ ВОЗИЛА, КАО И ПОМЕРАЊА ОДРЕЂЕНЕ ОПРЕМЕ ЗА РАД
	4	КОРИШЋЕЊЕ ОПАСНИХ СРЕДСТАВА ЗА РАД, КОЈА МОГУ ПРОУЗРОКОВАТИ ЕКСПЛОЗИЈЕ ИЛИ ПОЖАР
	5	МОГУЋНОСТ ИЛИ ОГРАНИЧЕНОСТ ПРАВОВРЕМЕНОГ УКЛАЊАЊА СА МЕСТА РАД, ИЗЛОЖЕНОСТ ЗАТВАРАЊУ, МЕХАНИЧКОМ УДАРУ, ПОКЛАПАЊУ, С.Л.
	6	ДРУГИ ФАКТОРИ КОЈИ МОГУ ДА СЕ ЈАВЕ КАО МЕХАНИЧКЕ ОПАСНОСТИ
2. РАДНО МЕСТО	7	ОПАСНЕ ПОВРШИНЕ (ПОДОВИ И СВЕ ВРСТЕ ГАЗИШТА, ПОВРШИНЕ СА КОЈИМА ЗАПОСЛЕНИ ДОЛАЗИ У ДОДИР, А КОЈЕ ИМАЈУ ОШТРЕ ИВИЦЕ - РУБОВЕ, ШИЉКЕ, ГРУБЕ ПОВРШИНЕ, ИЗБОЧЕНЕ ДЕЛОВЕ, И С.Л.
	8	РАД НА ВИСИНИ ИЛИ ДУБИНИ, У СМИСЛУ ПРОПИСА О БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ
	9	РАД У СКУЧЕНОМ, ОГРАНИЧЕНОМ ИЛИ ОПАСНОМ ПРОСТОРУ (ИЗМЕЂУ ДВА ИЛИ ВИШЕ ФИКСИРАНИХ ДЕЛОВА, ИЗМЕЂУ ПОКРЕТНИХ ДЕЛОВА ИЛИ ВОЗИЛА, РАД У ЗАТВОРЕНОМ ПРОСТОРУ КОЈИ ЈЕ НЕДОВОЉНО ОСВЕТЉЕН ИЛИ ПРОВЕТРЕН, И С.Л.
	10	МОГУЋНОСТ КЛИЗАЊА СПОТИЦАЊА (МОКРЕ ИЛИ КЛИЗАВЕ ПОВРШИНЕ)
	11	ФИЗИЧКА НЕСТАБИЛНОСТ РАДНОГ МЕСТА
	12	МОГУЋЕ ПОСЛЕДИЦЕ ИЛИ СМЕТЊЕ УСЛЕД ОБАВЕЗНЕ УПОТРЕБЕ СРЕДСТАВА ИЛИ ОПРЕМЕ ЗА ЛИЧНУ ЗАШТИТУ НА РАДУ
	13	УТИЦАЈИ УСЛЕД ОБАВЉАЊА ПРОЦЕСА РАДА КОРИШЋЕЊЕМ НЕОДГОВАРАЈУЋИХ ИЛИ НЕПРИЛАГОЂЕНИХ МЕТОДА РАДА
	14	ДРУГЕ ОПАСНОСТИ КОЈЕ СЕ МОГУ ЈАВИТИ У ВЕЗИ СА КАРАКТЕРИСТИКАМА РАДНОГ МЕСТА И НАЧИНОМ РАДА (КОРИШЋЕЊЕ СРЕДСТАВА И ОПРЕМЕ ЛИЧНЕ ЗАШТИТЕ НА РАДУ КОЈА ОПТЕРЕЋУЈЕ ЗАПОСЛЕНОГ, И С.Л.
3. ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА	15	ОПАСНОСТ ОД ДИРЕКТНОГ ДОДИРА СА ДЕЛОВИМА ЕЛЕКТРИЧНЕ ИНСТАЛАЦИЈЕ И ОПРЕМЕ ПОД НАПОНОМ
	16	ОПАСНОСТ ОД ИНДИРЕКТНОГ ДОДИРА
	17	ОПАСНОСТ ОД ТОПЛОТНОГ ДЕЈСТВА КОЈЕ РАЗВИЈАЈУ ЕЛЕКТРИЧНА ОПРЕМА И ИНСТАЛАЦИЈЕ (ПРЕГРЕВАЊЕ, ПОЖАР, ЕКСПЛОЗИЈА, ЕЛЕКТРИЧНИ ЛУК ИЛИ ВАРНИЧЕЊЕ, И ДР.)
	32	ОПАСНОСТ УСЛЕД УДАРА ГРОМА И ПОСЛЕДИЦА АТМОСФЕРСКОГ ПРАЖЊЕЊА
	19	ОПАСНОСТ ОД ШТЕТНОГ УТИЦАЈА ЕЛЕКТРОСТАТИЧКОГ НАЕЛЕКТРИСАЊА
	20	ДРУГЕ ОПАСНОСТИ КОЈЕ СЕ МОГУ ЈАВИТИ У ВЕЗИ СА КОРИШЋЕЊЕМ ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ

ШТЕТНОСТИ (члан 9.)

1. ПРОЦЕС РАДА	21	ХЕМИЈСКЕ ШТЕТНОСТИ, ПРАШИНА И ДИМОВИ (УДИСАЊЕ, ГУШЕЊЕ, УНОШЕЊЕ У ОРГАНИЗАМ, ПРОДОР У ТЕЛО КРОЗ КОЖУ, ОПЕКОТИНЕ, ТРОВАЊЕ, И С.Л.
	22	ФИЗИЧКЕ ШТЕТНОСТИ (БУКА И ВИБРАЦИЈЕ)
	23	БИОЛОШКЕ ШТЕТНОСТИ (ИНФЕКЦИЈЕ, ИЗЛАГАЊЕ МИКРООРГАНИЗМИМА И АЛЕРГЕНТИМА)
	24	ШТЕТНИ УТИЦАЈИ МИКРОКЛИМЕ (ВИСОКА ИЛИ НИСКА ТЕМПЕРАТУРА, ВЛАЖНОСТ И БРЗИНА СТРУЈАЊА ВАЗДУХА)
	25	НЕОДГОВАРАЈУЋА - НЕДОВОЉНА ОСВЕТЉЕНОСТ
	26	ШТЕТНИ УТИЦАЈИ ЗРАЧЕЊА (ТОПЛОТНОГ, ЈОНИЗУЈУЋЕГ ИЛИ НЕЈОНИЗУЈУЋЕГ, ЛАСЕРСКОГ, УЛТРАЗВУЧНОГ)
	27	ШТЕТНИ КЛИМАТСКИ УТИЦАЈИ (РАД НА ОТВОРЕНОМ)
	28	ШТЕТНОСТИ КОЈЕ НАСТАЈУ КОРИШЋЕЊЕМ ОПАСНИХ МАТЕРИЈА У ПРОИЗВОДЊИ, ТРАНСПОРТУ, ПАКОВАЊУ, СКЛАДИШТЕЊУ ИЛИ УНИШТАВАЊУ
	29	ДРУГЕ ШТЕТНОСТИ КОЈЕ СЕ ЈАВЉАЈУ У РАДНОМ ПРОЦЕСУ, А КОЈЕ МОГУ ДА БУДУ УЗРОК ПОВРЕДЕ НА РАДУ ЗАПОСЛЕНОГ, ПРОФЕСИОНАЛНОГ ОБОЉЕЊА ИЛИ ОБОЉЕЊА У ВЕЗИ СА РАДОМ
2. ПСИХИЧКИ И ПСИХОФИЗ. НАПОР	30	НАПОРИ ИЛИ ТЕЛЕСНА НАПРЕЗАЊА (РУЧНО ПРЕНОШЕЊЕ ТЕРЕТА, ГУРАЊЕ ИЛИ ВУЧЕЊЕ ТЕРЕТА, РАЗНЕ ДУГОТРАЈНЕ ПОВЕЋАНЕ ТЕЛЕСНЕ АКТИВНОСТИ И С.Л.)
	31	НЕФИЗИОЛОШКИ ПОЛОЖАЈ ТЕЛА (ДУГОТРАЈНО СТАЈАЊЕ, СЕДЕЊЕ, ЧУЧАЊЕ, КЛЕЧАЊЕ И С.Л.)
	32	НАПОРИ ПРИ ОБАВЉАЊУ ОДРЕЂЕНИХ ПОСЛОВА КОЈИ ПРОУЗРОКУЈУ ПСИХОЛОШКА ОПТЕРЕЋЕЊА (СТРЕС, МОНОТОНИЈА И С.Л.)
	33	ОДГОВОРНОСТ У ПРИМАЊУ И ПРЕНОШЕЊУ ИНФОРМАЦИЈА, КОРИШЋЕЊЕ ОДГОВАРАЈУЋЕГ ЗНАЊА И СПОСОБНОСТИ, ОДГОВОРНОСТИ ЗА БРЗЕ ИЗМЕНЕ РАДНИХ ПРОЦЕДУРА, ИНТЕНЗИТЕТ У РАДУ, ПРОСТОРНА УСЛОВЉЕНОСТ РАДНОГ МЕСТА, КОНФЛИКТНЕ СИТУАЦИЈЕ, РАД СА СТРАНКАМА И НОВЦЕМ, НЕДОВОЉНА МОТИВАЦИЈА ЗА РАД, ОДГОВОРНОСТ У РУКОВОЂЕЊУ, ...
3	34	ШТЕТНОСТИ ВЕЗАНЕ ЗА ОРГАНИЗАЦИЈУ РАДА, КАО ШТО СУ: РАД ДУЖИ ОД ПУНОГ РАДНОГ ВРЕМЕНА (ПРЕКОВРЕМЕНИ РАД), РАД У СМЕНАМА, СКРАЋЕНО РАДНО ВРЕМЕ, РАД НОЋУ, ПРИПРАВНОСТ ЗА СЛУЧАЈ ИНТЕРВЕНЦИЈЕ И С.Л.)
4. РАДНО МЕСТО	35	ШТЕТНОСТИ КОЈЕ ПРОУЗРОКУЈУ ДРУГА ЛИЦА (НАСИЉЕ ПРЕМА ЛИЦИМА КОЈА РАДЕ НА ШАЛТЕРИМА, ЛИЦА НА ОБЕЗБЕЂЕЊУ, И С.Л.)
	36	РАД СА ЖИВОТИЊАМА
	37	РАД У АТМОСФЕРИ СА ВИСОКИМ ИЛИ НИСКИМ ПРИТИСКОМ
	38	РАД У БЛИЗИНИ ВОДЕ ИЛИ ИСПОД ПОВРШИНЕ ВОДЕ
	39	ОСТАЛЕ ОПАСНОСТИ, ОДНОСНО ШТЕТНОСТИ

БРАТИСЛАВ М. СТАНКОВИЋ

ТАБЕЛАРНИ ПРЕГЛЕД ПРЕПОЗНАТИХ И УТВРЂЕНИХ ОПАСНОСТИ И ШТЕТНОСТИ НА РАДНОМ МЕСТУ И РАДНОЈ ОКОЛИНИ

ФИРМА

НАЗИВ РАДНОГ МЕСТА	ОПАСНОСТИ (члан 8.)																					ШТЕТНОСТИ (члан 9.)																				
	МЕХАНИЧКЕ .						КАРАКТЕРИСТИКЕ РАДНОГ МЕСТА									Ел. ЕНЕРГИЈА						Х	Ф	Б	М	О	З	К	ОМ	др.	П	Г	П - Ф	РВ : Љ	Љ	Ж	АП	В	:	Σ
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39		
1																																											
2																																											
3																																											
4																																											
5																																											
6																																											
7																																											
8																																											
9																																											

V

ПРОЦЕЊИВАЊЕ РИЗИКА У ОДНОСУ НА ОПАСНОСТИ И ШТЕТНОСТИ

V

ПРОЦЕЊИВАЊЕ РИЗИКА У ОДНОСУ НА ОПАСНОСТИ И ШТЕТНОСТИ

V - 1
АНАЛИЗА ВЕРОВАТНОЋЕ

Процена ризика заснована је на анализи:

- вероватноће настанка и тежине могуће повреде на раду,
- оштећења здравља или обољења запосленог у вези са радом проузрокованих на радном месту и у радној околини.

На основу прикупљених података из хронологије активности и праћења свих потребних и прописаних захтева у вези са условима рада у одређивању радних места са посебним условима, извршено је процењивање:

- ризика - вероватноће настанка и тежине повреда на раду,
- оштећења здравља или обољења запосленог.

V - 2
ПРОЦЕЊИВАЊЕ РИЗИКА

Процењивање ризика извршиће се за сваку препознату, односно утврђену опасност или штетност, упоређивањем након извршених потребних мерења са:

- дозвољеним вредностима прописаним одговарајућим прописима у области безбедности и здравља на раду,
- техничким прописима,
- стандардима и препорукама.

Вероватноћа настанка повреде на раду, оштећења здравља или обољења запосленог у вези са радом, проузрокованих опасностима и штетностима на радном месту и у радној околини, процењује се на основу:

- претходне анализе која узима у обзир учесталост и трајање изложености запослених опасностима и штетностима,
- вероватноће настанка опасног догађаја и
- техничке или друге могућности за њихово избегавање, односно ограничење.

V - 3
ТЕЖИНА МОГУЋЕ ПОВРЕДЕ НА РАДУ, ОШТЕЋЕЊА ЗДРАВЉА ИЛИ ОБОЉЕЊА ЗАПОСЛЕНОГ

Тежина могуће повреде на раду, оштећења здравља или обољења запосленог процењује се на основу претходне анализе која узима у обзир предвидиву врсту повреде (смртна, тешка, колективна или лака повреда на раду) која се може очекивати.

Ако се утврди да на радном месту и поред потпуно или делимично примењених мера у области безбедности и здравља на раду и других мера, постоје опасности и штетности, које према налазу процењивача ризика могу да изазову повреду или угрозе здравље запосленог, сматра се да је такво место са повећаним ризиком, што се утврђује актом о процени ризика.

V - 4
ТАБЕЛАРНИ ПРЕГЛЕД РАДНИХ МЕСТА СА ПОВЕЋАНИМ РИЗИКОМ

Вредновање (од 1 до 4) учесталости изложености препознатим опасностима и штетностима извршено је на следећи начин:

ОПИС ПОЈАВЕ	РАДНО ВРЕМЕ	ОЦЕНА
Ретко	до < 20%	***1***
Повремено	од 20% до 40%	***2***
Често	од 40% до 60%	***3***
Претежно / стално	преко > 60%	***4***

Табела (која следи) састоји се од следећих колона:
- Редни број радног места,
- Назив радног места,
- Број запослених на радном месту,
- Опасности (од 1 до 20),
- Штетности (од 21 до 39).

ПРОЦЕНА РИЗИКА (ОПАСНОСТИ И ШТЕТНОСТИ) НА РАДНОМ МЕСТУ И У РАДНОЈ ОКОЛИНИ (ПРОЦЕНА - ИМЕ: ВМС

БРАТИСЛАВ М.СТАНКОВИЋ (Бр.ЛИЦ.: 152-02-00057/2000-01 ЗГ: 8000022-06) Образац урађен на основу Правилника о начину и поступку процене ризика на радном месту и у радној околини објављеног у Сл. РС Број 72/06: чл

ОПАСНОСТИ И ШТЕТНОСТИ НА РАДНОМ МЕСТУ У:

Назив радног места

			ОПИС ОПАСНОСТИ (од 1 до 20) и ШТЕТНОСТИ (од 21 до 39) ОЦЕНА НИВОА / ИНТЕНЗИТЕТА ОПАСНОСТИ и ШТЕТНОСТИ ВРЕДНОВАНО ОД min 0/1 ДО max 5	
ОПАСНОСТИ - Члан 8.	1. МЕХАНИЧКЕ ОПАСНОСТИ	1	НЕДОВОЉНА БЕЗБЕДНОСТ ЗБОГ РОТИРАЈУЋИХ ИЛИ ПОКРЕТНИХ ДЕЛОВА	
		2	СЛОБОДНО КРЕТАЊЕ ДЕЛОВА ИЛИ МАТЕРИЈАЛА КОЈИ МОГУ НАНЕТИ ПОВРЕДУ ЗАПОСЛЕНОМ	
		3	УНУТРАШЊИ ТРАНСПОРТ И КРЕТАЊЕ РАДНИХ МАШИНА ИЛИ ВОЗИЛА, КАО И ПОМЕРАЊА ОДРЕЂЕНЕ ОПРЕМЕ ЗА РАД	
		4	КОРИШЋЕЊЕ ОПАСНИХ СРЕДСТАВА ЗА РАД, КОЈА МОГУ ПРОУЗРОКОВАТИ ЕКСПЛОЗИЈЕ ИЛИ ПОЖАР	
		5	МОГУЋНОСТ ИЛИ ОГРАНИЧЕНОСТ ПРАВОВРЕМЕНОГ УКЛАЊАЊА СА МЕСТА РАДА, ИЗЛОЖЕНОСТ ЗАТВАРАЊУ, МЕХАНИЧКОМ УДАРУ, ПОКЛАПАЊУ, СЛ.	
		6	ДРУГИ ФАКТОРИ КОЈИ МОГУ ДА СЕ ЈАВЕ КАО МЕХАНИЧКЕ ОПАСНОСТИ	
	2. РАДНО МЕСТО	7	ОПАСНЕ ПОВРШИНЕ (ПОДОВИ И СВЕ ВРСТЕ ГАЗИШТА, ПОВРШИНЕ СА КОЈИМА ЗАПОСЛЕНИ ДОЛАЗИ У ДОДИР, А КОЈЕ ИМАЈУ ОШТРЕ ИВИЦЕ - РУБОВЕ, ШИЉКЕ, ГРУБЕ ПОВРШИНЕ, ИЗБОЧЕНЕ ДЕЛОВЕ, И СЛ.	
		8	РАД НА ВИСИНИ ИЛИ ДУБИНИ, У СМИСЛУ ПРОПИСА О БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ	
		9	РАД У СКУЧЕНОМ, ОГРАНИЧЕНОМ ИЛИ ОПАСНОМ ПРОСТОРУ (ИЗМЕЂУ ДВА ИЛИ ВИШЕ ФИКСИРАНИХ ДЕЛОВА, ИЗМЕЂУ ПОКРЕТНИХ ДЕЛОВА ИЛИ ВОЗИЛА, РАД У ЗАТВОРЕНОМ ПРОСТОРУ КОЈИ ЈЕ НЕДОВОЉНО ОСВЕТЉЕН ИЛИ ПРОВЕТРЕН, И СЛ.	
		10	МОГУЋНОСТ КЛИЗАЊА СПОТИЦАЊА (МОКРЕ ИЛИ КЛИЗАВЕ ПОВРШИНЕ)	
		11	ФИЗИЧКА НЕСТАБИЛНОСТ РАДНОГ МЕСТА	
		12	МОГУЋЕ ПОСЛЕДИЦЕ ИЛИ СМЕТЊЕ УСЛЕД ОБАВЕЗНЕ УПОТРЕБЕ СРЕДСТАВА ИЛИ ОПРЕМЕ ЗА ЛИЧНУ ЗАШТИТУ НА РАДУ	
		13	УТИЦАЈИ УСЛЕД ОБАВЉАЊА ПРОЦЕСА РАДА КОРИШЋЕЊЕМ НЕОДГОВАРАЈУЋИХ ИЛИ НЕПРИЛАГОЂЕНИХ МЕТОДА РАДА	
		14	ДРУГЕ ОПАСНОСТИ КОЈЕ СЕ МОГУ ЈАВИТИ У ВЕЗИ СА КАРАКТЕРИСТИКАМА РАДНОГ МЕСТА И НАЧИНОМ РАДА (КОРИШЋЕЊЕ СРЕДСТАВА И ОПРЕМЕ ЛИЧНЕ ЗАШТИТЕ НА РАДУ КОЈА ОПТЕРЕЋУЈЕ ЗАПОСЛЕНОГ, И СЛ.	
	3. ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА	15	ОПАСНОСТ ОД ДИРЕКТНОГ ДОДИРА СА ДЕЛОВИМА ЕЛЕКТРИЧНЕ ИНСТАЛАЦИЈЕ И ОПРЕМЕ ПОД НАПОНОМ	
		16	ОПАСНОСТ ОД ИНДИРЕКТНОГ ДОДИРА	
		17	ОПАСНОСТ ОД ТОПЛОТНОГ ДЕЈСТВА КОЈЕ РАЗВИЈАЈУ ЕЛЕКТРИЧНА ОПРЕМА И ИНСТАЛАЦИЈЕ (ПРЕГРЕВАЊЕ, ПОЖАР, ЕКСПЛОЗИЈА, ЕЛЕКТРИЧНИ ЛУК ИЛИ ВАРНИЧЕЊЕ, И ДР.)	
		18	ОПАСНОСТ УСЛЕД УДАРА ГРОМА И ПОСЛЕДИЦА АТМОСФЕРСКОГ ПРАЖЊЕЊА	
		19	ОПАСНОСТ ОД ШТЕТНОГ УТИЦАЈА ЕЛЕКТРОСТАТИЧКОГ НАЕЛЕКТРИСАЊА	
		20	ДРУГЕ ОПАСНОСТИ КОЈЕ СЕ МОГУ ЈАВИТИ У ВЕЗИ СА КОРИШЋЕЊЕМ ЕЛЕКТРИЧНЕ ЕНЕРГИЈЕ	
ШТЕТНОСТИ - Члан 9.	1. ПРОЦЕС РАДА	21	ХЕМИЈСКЕ ШТЕТНОСТИ, ПРАШИНА И ДИМОВИ (УДИСАЊЕ, ГУШЕЊЕ, УНОШЕЊЕ У ОРГАНИЗАМ, ПРОДОР У ТЕЛО КРОЗ КОЖУ, ОПЕКОТИНЕ, ТРОВАЊЕ, И СЛ.	
		22	ФИЗИЧКЕ ШТЕТНОСТИ (БУКА И ВИБРАЦИЈЕ)	
		23	БИОЛОШКЕ ШТЕТНОСТИ (ИНФЕКЦИЈЕ, ИЗЛАГАЊЕ МИКРООРГАНИЗМИМА И АЛЕРГЕНТИМА)	
		24	ШТЕТНИ УТИЦАЈИ МИКРОКЛИМЕ (ВИСОКА ИЛИ НИСКА ТЕМПЕРАТУРА, ВЛАЖНОСТ И БРЗИНА СТРУЈАЊА ВАЗДУХА)	
		25	НЕОДГОВАРАЈУЋА - НЕДОВОЉНА ОСВЕТЉЕНОСТ	
		26	ШТЕТНИ УТИЦАЈИ ЗРАЧЕЊА (ТОПЛОТНОГ, ЈОНИЗУЈУЋЕГ ИЛИ НЕЈОНИЗУЈУЋЕГ, ЛАСЕРСКОГ, УЛТРАЗВУЧНОГ)	
		27	ШТЕТНИ КЛИМАТСКИ УТИЦАЈИ (РАД НА ОТВОРЕНОМ)	
		28	ШТЕТНОСТИ КОЈЕ НАСТАЈУ КОРИШЋЕЊЕМ ОПАСНИХ МАТЕРИЈА У ПРОИЗВОДЊИ, ТРАНСПОРТУ, ПАКОВАЊУ, СКЛАДИШТЕЊУ ИЛИ УНИШТАВАЊУ	
		29	ДРУГЕ ШТЕТНОСТИ КОЈЕ СЕ ЈАВЉАЈУ У РАДНОМ ПРОЦЕСУ, А КОЈЕ МОГУ ДА БУДУ УЗРОК ПОВРЕДЕ НА РАДУ ЗАПОСЛЕНОГ, ПРОФЕСИОНАЛНОГ ОБОЉЕЊА ИЛИ ОБОЉЕЊА У ВЕЗИ СА РАДОМ	
	2. ПСИХИЧКИ И ПСИХОФИЗ. НАПОР	30	НАПОРИ ИЛИ ТЕЛЕСНА НАПРЕЗАЊА (РУЧНО ПРЕНОШЕЊЕ ТЕРЕТА, ГУРАЊЕ ИЛИ ВУЧЕЊЕ ТЕРЕТА, РАЗНЕ ДУГОТРАЈНЕ ПОВЕЋАНЕ ТЕЛЕСНЕ АКТИВНОСТИ И СЛ.)	
		31	НЕФИЗИОЛОШКИ ПОЛОЖАЈ ТЕЛА (ДУГОТРАЈНО СТАЈАЊЕ, СЕДЕЊЕ, ЧУЧАЊЕ, КЛЕЧАЊЕ И СЛ.)	
		32	НАПОРИ ПРИ ОБАВЉАЊУ ОДРЕЂЕНИХ ПОСЛОВА КОЈИ ПРОУЗРОКУЈУ ПСИХОЛОШКА ОПТЕРЕЋЕЊА (СТРЕС, МОНОТОНИЈА И СЛ.)	
		33	ОДГОВОРНОСТ У ПРИМАЊУ И ПРЕНОШЕЊУ ИНФОРМАЦИЈА, КОРИШЋЕЊЕ ОДГОВОАРАЈУЋЕГ ЗНАЊА И СПОСОБНОСТИ, ОДГОВОРНОСТИ ЗА БРЗЕ ИЗМЕНЕ РАДНИХ ПРОЦЕДУРА, ИНТЕЗИТЕТ У РАДУ, ПРОСТОРНА УСЛОВЉЕНОСТ РАДНОГ МЕСТА, КОНФЛИКТНЕ СИТУАЦИЈЕ, РАД СА СТРАНКАМА И НОВЦЕМ, НЕДОВОЉНА МОТИВАЦИЈА ЗА РАД, ОДГОВОРНОСТ У РУКОВОЂЕЊУ, И СЛ.	
	3	34	ШТЕТНОСТИ ВЕЗАНЕ ЗА ОРГАНИЗАЦИЈУ РАДА, КАО ШТО СУ: РАД ДУЖИ ОД ПУНОГ РАДНОГ ВРЕМЕНА (ПРЕКОВРЕМЕНИ РАД), РАД У СМЕНАМА, СКРАЋЕНО РАДНО ВРЕМЕ, РАД НОЋУ, ПРИПРАВНОСТ ЗА СЛУЧАЈ ИНТЕРВЕНЦИЈЕ И СЛ.)	
	4. РАДНО МЕСТО	35	ШТЕТНОСТИ КОЈЕ ПРОУЗРОКУЈУ ДРУГА ЛИЦА (НАСИЉЕ ПРЕМА ЛИЦИМА КОЈА РАДЕ НА ШАЛТЕРИМА, ЛИЦА НА ОБЕЗБЕЂЕЊУ, И СЛ.)	
		36	РАД СА ЖИВОТИЊАМА	
		37	РАД У АТМОСФЕРИ СА ВИСОКИМ ИЛИ НИСКИМ ПРИТИСКОМ	
		38	РАД У БЛИЗИНИ ВОДЕ ИЛИ ИСПОД ПОВРШИНЕ ВОДЕ	
	5.	39	ОСТАЛЕ ОПАСНОСТИ, ОДНОСНО ШТЕТНОСТИ	

VI

УТВРЂИВАЊЕ НАЧИНА И МЕРА ЗА ОТКЛАЊАЊЕ, СМАЊЕЊЕ ИЛИ СПРЕЧАВАЊЕ РИЗИКА

VI

УТВРЂИВАЊЕ НАЧИНА И МЕРА ЗА ОТКЛАЊАЊЕ, СМАЊЕЊЕ ИЛИ СПРЕЧАВАЊЕ РИЗИКА

О спровођењу мера за отклањање, смањење или спречавање ризика стара се послодавац непосредно или преко лица одређеног за безбедност и здравље на раду или другог лица одређеног актом о процени ризика.

Мере за спречавање, отклањање или смањење ризика послодавац утврђује полазећи од:

- процењеног ризика,
- утврђеног приоритета и
- поштујући принципе превенције, у складу са:
  прописима о безбедности и здрављу на раду,
  техничким прописима,
  стандардима или опште признатим мерама.

Напомена:

Дефинитивно утврђивање начина и мера за отклањање, смањење или спречавање ризика одредиће, уколико се укаже потреба после извршених потребних мерења, испитивања и учешћа медицине рада.

VI – 1 МЕРЕ ЗА СПРЕЧАВАЊЕ, ОТКЛАЊАЊЕ ИЛИ СМАЊЕЊЕ РИЗИКА

Мере које се утврђују за спречавање, отклањање или смањење ризика јесу:

1. одржавање у исправном стању и вршење прегледа и испитивања средстава за рад;
2. обезбеђивање прописаних услова за безбедан и здрав рад у радној околини;
3. оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад;
4. обезбеђивање средстава и опреме за личну заштиту на раду, њихово одржавање и испитивање;
5. упућивање запослених на претходне и периодичне лекарске прегледе у складу са оценом службе медицине рада, и др.

Напомена:

Дефинитивне у мере за спречавање, отклањање или смањење ризика одредиће се после, уколико се укаже потреба, извршених потребних мерења, испитивања и учешћа медицине рада.

VI – 2 ПОСЕБНЕ ЗДРАВСТВЕНЕ МЕРЕ

На основу оцене службе медицине рада, актом о процени ризика утврдиће се посебни здравствени услови које морају да испуне запослени на радном месту са повећаним ризиком или за употребу односно руковање одређеном опремом за рад.

Напомена:

Дефинитивне посебне здравствене мере одредиће, уколико се укаже потреба после извршених потребних мерења, испитивања и учешћа медицине рада.

VII

ЗАКЉУЧАК

VII – ЗАКЉУЧАК

По спроведеном поступку који је обухватао:

- снимања организације рада,
- препознавања и утврђивања опасности и штетности,
- процењивања ризика у односу на опасности и штетности,
- утврђивања начина и мера за отклањање,
- смањење или спречавање ризика,

у складу са Правилником о начину и поступку процене ризика на радном месту и у радној околини (СГ РС 101/05 – чл. 14.), доноси се закључак.

Закључак садржи:

1. сва радна места на којима је извршена процена ризика;
2. радна места која су утврђена као радна места са повећаним ризиком;
3. приоритете у отклањању ризика;
4. **изјаву послодавца** којом се обавезује да ће применити све утврђене мере за безбедан и здрав рад на радним местима и у радној околини у складу са актом о процени ризика.

СПИСАК РАДНИХ МЕСТА НА КОЈИМА ЈЕ ИЗВРШЕНА ПРОЦЕНА

РБ	НАЗИМ РАДНОГ МЕСТА	НИВО РИЗИКА	
1		1	Занемарљив
2		2	Мали
3		3	Умерен
4		4	Велики
5		5	Ризичан
6			
7			
8			
9			
10			

На основу члана 14. Правилника о начину и поступку процене ризика на радном месту и у радној околини (СГ РС 101/05) даје се

ИЗЈАВА

:

НЕМА РАДНИХ МЕСТА СА ПОВЕЋАНИМ РИЗИКОМ,

КОЈА СЕ СХОДНО ВАЖЕЋИМ ПРОПИСИМА СМАТРАЈУ ДА СУ РАДНА МЕСТА СА ПОВЕЋАНИМ РИЗИКОМ.

Како је кроз поступак процене ризика констатовано да се примењује све превентивне мере у остваривању безбедности и здравља на раду применом савремених техничких, ергономских и других мера и средстава за отклањање ризика од повређивања и оштећења здравља запослених, и њиховог свођења на најмању могућу меру, као приоритет у отклањању ризика одређује се:

Одржавање постојећег стања и мера безбедности и здравља на раду.

-Директор-

VIII

ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ АКТА О ПРОЦЕНИ РИЗИКА

VIII

ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ АКТА О ПРОЦЕНИ РИЗИКА

Акт о процени ризика се мења у случају појаве сваке нове опасности и промене нивоа ризика у процесу рада.

Измена и допуна Акта о процени ризика може да буде:

VIII – 1 Потпуна измена и допуна акта о процени ризика

VIII – 2 Делимична измена и допуна акта о процени ризика

VIII – 3 Измене и допуне акта о процени ризика на основу мере инспектора рада

VIII – 1 ПОТПУНА ИЗМЕНА И ДОПУНА АКТА О ПРОЦЕНИ РИЗИКА

Акт о процени ризика на радном месту и у радној околини подлеже потпуној измени и допуни након сваке колективне повреде на раду са смртним последицама, која се догоди на радном месту и у радној околини.

Белешка о потпуној изменами и допуни Акта о процени ризика:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

VIII – 2 ДЕЛИМИЧНА ИЗМЕНА И ДОПУНА АКТА О ПРОЦЕНИ РИЗИКА

Акт о процени ризика на радном месту и у радној околини подлеже делимичним изменама и допунама (у делу који се односи на одређено радно место и с њим повезана радна места), и то:

1. у случају смртне повреде на раду и тешке повреде на раду;

2. у случају појаве сваке нове опасности или штетности, односно промене нивоа ризика у процесу рада;

3. када мере које се утврде за спречавање, отклањање или смањење ризика нису одговарајуће или не одговарају процењеном стању;

4. када је процена заснована на подацима који нису ажурни;

5. када постоје могућности и начини за унапређење, односно допуну процењених ризика.

Белешка о делимичној измени и допуни Акта о процени ризика:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

VIII – 3 ИЗМЕНЕ И ДОПУНЕ АКТА О ПРОЦЕНИ РИЗИКА НА ОСНОВУ МЕРЕ ИНСПЕКТОРА РАДА

Акт о процени ризика на радном месту и у радној околини подлеже потпуној или делимичној измени или допуни и на основу наложене мере инспектора рада.

Белешка о измени и допуни акта о процени ризика на основу мере инспектора рада:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....